

ἡ ἀντεναγωγή] Ὡστεὶ¹⁾ τῷ παραθεμένῳ ἀριζόντει ἡ δεποσίτη, οὗτω^{m)} καὶ τῷ δεποσίται φῶ ἡ ποντιασία δοθῆσται δεποσίτηⁿ⁾ ἐπὶ απαιτήσει τῶν δαπανηθέντων περὶ τὸ δεπόσιτον^{o)}. κινουμένης δὲ τῆς ποντιασίας δεποσίτου οὐ γίνεται χώρα^{p)} τῷ ἣ λίτευ μόνῳ^{q)} οὐδὲ γαρ ἔται θα δοκεῖ παραβάνθεθαι πιστις, οὐτερό επὶ τῆς διφετας, ἀλλὰ μόνων ἀναλογιστῶν γίνεσθαι^{r)} λόγος, ὥστε τὸ ἀξέμιον ἔται^{s)} γενέσθαι τῷ δεποσίται φῶ. [Sch. r. II. 117.]

οὐκ ἐπιδέχεται τὸ γένος δικον δροκον] † Ἐγδικος δροκος ἐστιν, ὃν δὲ ἐγέγαν ὄμανον τοῦτον, φρονί, οὐκ ὄμανε διατίκος η ἀντεναγωγων. οὐκ ὄμανε δέ, εἰ τι κατεκένωσεν, ἀλλὰ δεκνύει. [Sch. s. II. 118.]

‘Ο^{t)} μεσεγγυητὴς ἐνάγεται τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ, μὴ φέρων τὸ πρᾶγμα, ἔνθα συνέδοξεν. εἰ δὲ περὶ πολλῶν τόπων συνέδοξεν^{u)}, ἀδειαν ἔχει προκομίζειν, ἔνθα βούλεται. εἰ μέντοι μηδὲν συνεφωνήθη περὶ τοῦ τόπου, δεῖ αὐτῷ διαμαρτύρασθαι, προσαγαγεῖν παρὰ τῷ πραίτωρι.

δ μεσεγγυητής] Στεφ. Σεκούστωρ ἐστὶν δ λεγόμενος συνθηκοφύλακ. ἔνθα δύο τινες περὶ πράγματος φιλονεικοῦντες μεσεγγυῶσι τοῦτο τινὶ ἐπὶ τῷ παρασχεθῆναι, ὡς δ Παῦλος ἐν τῇ ἑξῃ διγ. καὶ ὁ Φλωρεντίνος ἐν τῷ ι. διγ. τοῦ παράγοντος τιτ. φρονί, κατέται δὲ κατ' αὐτοῦ η σεκούστωρι δεποσίτη, ὡς φρονί διγ. i.

† Σεκούστωρ ὄμοιάται δ λαβὼν ἐν μεσεγγήνη πρᾶγμα ἀμφιβρητούμενον, αἴρεσες ἐγινθεμένης, ὥστε φυλαττεῖν καὶ διοληγοῦν ἀποδιδούν τῷ πικάντι. οίον Πρόδως καὶ Σεκούνδος περὶ πρᾶγμα εἶχον φιλονεικεῖν καὶ παρενέντο τοῦτο Τίτιον, ἵνα τῷ πικάντι παρασχῇ αὐτόν. [Sch. t. II. 118.]

ἐνθα συνέδοξεν] Τουτέστιν, εἰ συνεφωνήθη, ὥστε τὸ μεσεγγυητὴν ἐν τῷδε η τῷδε τῷ τόπῳ ἀποδούναι.

περὶ πολλῶν τόπων] † Εἴναι μὴ εἰς, ἀλλὰ πολλοὶ τόποι ὠφέλωσαν, ὅπου δεῖ τὸ πρᾶγμα παραδοθῆναι, ὅπου θέλει Τίτιος, ἀποκομίζειν καὶ παρέχει τοῦτο. [Sch. t. II. 118.]

ἄδειαν ἔχει] Τοῦ Ἀνων. Σημείωσαι καὶ ἐπὶ αὐτεργατίους τόπων τὸ δέον ἔχοντα τὴν ἐπιλογήν. μέμνησο τῶν ἐργμένων βιβ. ιγ'. τιτ. δ. διγ. β. ἐκεῖ γάρ φησιν, ὅτι δέος ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ὅπου θέλει καταβαλεῖν· μὴ καταβάλλοντος δὲ αὐτοῦ, οὐ ἀκτωρ, ὅπου θέλει, ἀπάτει. δυνατὸν οὖν λέγει, διότι συνεφωνήθη δὲ πόλις αὐτεργατίουν οὐκ ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐν πολλοῖς καὶ ἀπολελειμένοις, οἵον ἐν Συρίᾳ, ἐν Κύπρῳ.

Ἐναγτιοφαν. Ἀνάγνωθι τὰ ἐν τῷ αὐτῷ β'. διγ. τοῦ δ. τιτ. τοῦ ιγ'. βιβ. εἰσηγένεια καὶ παραγεγαμένη περὶ ἀτεργατίους πράγματων τὸ τόπον, τούτον γεγονόν, εἰ μητὸς προκαταβλήσις γέγονε κατ' αὐτοῦ· ἔγνως γάρ ἐν τῷ β'. βιβ. τοῦ παραγοντος συνταχήματος τιτ. δ. διγ.^{u)} β'. ὅτι περὶ τῆς τῶν τόπων ἀτεργατίους πορί μὲν τῆς προκαταβλήσεως δέος ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἐν οἰωδήποτε τοπῳ τὸ πρᾶγμα καταβαλεῖν, οὐκέτι δὲ καὶ μετὰ προκαταβλήσεων.

‘Ο^{v)} μεσεγγυητὴς οὐ δύναται παρὰ τὸ σύμφωνον ἀποτίθεσθαι τὸ δραφίκιον, εἰ μὴ ἐξ εὐλόγου αἰτίας. καὶ τότε δὲ οὐ πάντως τῷ ἀπαντῶντι μέρει ἀποδίδωσι τὸ πρᾶγμα. γοὴ οὖν αὐτὸν δοκιμασίη τοῦ δικαστοῦ ἐν ταῦτῃ ἀποτίθεσθαι.

παρὰ τὸ σύμφωνον] Σημείωσαι, ὅτι δρεῖται ποιεῖν δ μεσεγγυῶν τὸ πρᾶγμα, εἰ βούλεται τῆς δίκης ἡρημένης ἔτι ἀπαλλάξει ἔντον τῆς μεσεγγύης. σημείωσαι, καθ' ἔκστοτην γοὴ ὡς εἰπεῖν συγκάτε.

† Ο γάρ σεκούστωρ, καθὼς φησιν δ Οὐλπιανός, τὸ ἄποδεδηθέν παρὸν αὐτοῦ ὄφρίκιον οὐ δύναται ἀποεισθαι παρὰ τοὺς ὄφρους τῆς παραθήκης, εἰ μὴ δικαία τις ὑπέλθωι αἰτία, καὶ τότε οὐ παγὶ τούτῳ η τῷ παραγενομένῳ δοθῆσται τὸ μεσεγγυητὴν, ἀλλὰ ἐν ταῦτῃ ἀποτεθῆσται μεσούτεια δικαστοῦ. [Sch. u. II. 118.]

I) contraria depositi actio] Sicut depositori competit directa depositi, sic depositario contraria depositi dabitur ad consequenda ea, quae circa depositum impendit. Mota autem contraria depositi actione iurando in item locus non est: nec enim in ea fides violari videtur, ut in directa, sed impensarum tantum ratio habetur, ut indemnitas depositario praestetur.

2) ius iurandum in item non admittit] Ius iurandum in item est, quod actor praestat: hoc, inquit, adversarius vel qui contraria actione utitur, non iurat. Non iurat autem, si quid impenderit, sed probat.

Sequester³⁾ depositi actione convenitur, si rem L. 5. §. 1. ibi non exhibeat, ubi convenit⁴⁾. Quodsi de pluribus D. XVI. 3. locis⁵⁾ convenit, facultatem habet⁶⁾, exhibendi, ubi voluerit. Si tamen nihil de loco convenit, denuntiandum est ei, ut apud Praetorem exhibeat.

3) sequester] Stephan. Sequester est, qui custodiam ex pacto recipit: si duo, qui de re litigant, hanc apud aliquem deponunt, ut ea victori praestetur, ut Paulus sequenti digesto, et Florentinus dig. 17. huius tituli aiunt. Convenitur autem sequestraria depositi, ut dig. 10. dicitur.

Sequester appellatur, apud quem res, de qua controversia est, sequestro deponitur, conditione interposita, ut custodiat eamque totam victori reddat. Verbi gratia Primus et Secundus de re aliqua controversiam habent, eamque apud Titium deposuerunt, ut ei, qui vivit, eam praestaret.

4) ubi convenit] Hoc est, si convenerit, ut res deposita hoc vel illo loco reddatur.

5) de pluribus locis] Si non unus, sed plures loci definiti fuerint, quibus res tradi debeat, quo Titius voluerit, eam perfert, et praestat.

6) facultatem habet] Anonymi. Nota, et si loci alternative definiti sint, rei esse electionem. Memineris eorum, quae dicta sunt lib. 13. tit. 4. dig. 2. Nam ibi dicitur, rei esse electionem, ubi solvere velit: non autem solvente eo, actorem petere, ubi velit. Dici igitur potest, non alternative de re vel hoc vel illo loco praestanda convenisse, sed simpliciter de pluribus et remotis locis, veluti in Syria, in insula Cypri, convenisse.

Enantiophanis. Lege, quae eodem dig. 2. tit. 4. lib. 13. dicta et adnotata sunt de rerum vel locorum alternatione. Hoc accipe, si lis cum eo nondum contestata sit: nam lib. 2. huius partis tit. 4. dig. 2. cognovisti, locis alternative positis, ante item contestatam rei esse electionem, quo in loco rem velit praestare, non etiam post item contestatam.

Sequester contra pactum⁷⁾ officium deponere non L. 5. §. 2. potest, nisi ex iusta causa. Et tunc non utique ei, D. eod. qui venit, rem reddit. Arbitrio igitur iudicis in aede rem deponi oportet.

7) contra pactum] Nota, quid sequester facere debeat, si lite adhuc pendente sequestro se liberare velit. Nota id, quavis enim die occurrit.

Sequester enim, ut ait Ulpianus, officium semel susceptum contra legem depositionis deponere non potest, nisi iusta quedam causa interveniat. Et tunc non cuilibet vel ei, qui venit, sequestro depositum restitutur, sed arbitratu iudicis in aede deponetur.

¹⁾ Idem scholium habet Cod. Coisl. et Fabr. ^{m)} Fabr. οὗτως. ⁿ⁾ Fabr. δεποσίτον. ^{o)} Fabr. περὶ τὸ δεπόσιτον habet ἐπὶ αὐτῇ. ^{p)} Fabr. καὶ οὐ γίνεται ἐπὶ τῇ ποντιασίᾳ χώρα. ^{q)} Fabr. γίνεται. ^{r)} ἔται^{θα} deest apud Fabr. ^{s)} Cod. Coisl. praefigit γ'. ^{t)} Sic Cod. Coisl. Fabr. ιδούσεν. ^{u)} Legendum διγ. Cod. Coisl. διαι. ^{v)} Cod. Coisl. praefigit δ'. Idem alias verbis exhibetur in Coll. const. eccl. in Voelli et Iustelli Bibl. iur. canón. vet. T. II. p. 1303. ita: τὸ παρατεθὲν μεσούτη sequestro, ἐξ εἰλόγου αἰτίας καὶ δοκιμασίαν τοῦ δικαστοῦ ἐν ταῦτῃ ἀποτίθεται.

L. 6. σ'. ώ) Παῦλ. Μεσεγγυητής ἐστι κυρίως, ὅτινι
D. XVI. 3. πολλοὶ εἰς δόλοκληδον παρέθεντο πρᾶγμα ἐπὶ δήλῳ δῷω
τοῦ φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι.

μεσεγγυητής ἐστι κυρίως] Τοῦ Ἐγαντιοφ. Ἐν τῷ
μ'. διγ. τοῦ β'. τιτ. τοῦ μα' βιβ. φήσιν, ὅτι, ἐαν πρᾶγμα
παραθώμεθα σεινεύστοι, καὶ δειπνυται, ὅτι ἀφιστάμενοι
τῆς αὐτοῦ νομῆς τοῦτο ἐποιήσαμεν, οἱ συμβάλλεται ἡμῶν πρὸς
οὐσιούσκατον νομῇ εἰς καὶ διὰ φυλακῆς παρεῖται,
συμβάλλεται ἡ νομὴ τῷ πικρόντι. ἀνάγνωσθε τοιούτου τοῦ τιτ.
διγ. ιζ.

πρᾶγμα] Τοῦ Ἀγων. Ἀνάγνωσθι διγ. μ'. καὶ βιβ. γ'.
τιτ. ιζ. x) διγ. φί. ἐψ προστίθησιν, ὅτι πρᾶγμα ἐπίδικον.

L. 7. pr. ζ. γ). Οὐλπ. Ἐὰν δὲ μεσεγγυητής δοῦλον λαβὼν
D. eod. δεδεμένον ἢ φυλαττόμενον, ἐπὶ τῷ ἔπειτα ἐμβάσανον
ὑποστῆναι, λύσῃ οἰκτείους²⁾, ἔοικε δόλῳ τὸ γεγονός.

ἐάν δὲ μεσεγγυητής] Κατεχούσατο ἐνταῦθα τῷ ὄρό-
ματι. ἵνα δέ μὴ μόνον ἐπὶ τοῦ τυχόντος δεποιηταφίον, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ συνθηκοφύλακος χώρων ἔχει τὸ εἰσημένον, θές, ὅτι
δύο τινες ἐφιλονείκουν περὶ μῆληρονοματις, καὶ ἔκαστος ἕαντον
ἔλεγεν εἴναι μῆληρονομόν· καὶ τεως τῆς περὶ τούτους ἔπιτης
γυμαρέζουμένης οἰκτέην τερεδιτάτην πραγέθετο τινὶ ὅφελοντα
δι μέμβασάνον ἔπιτης φανερώσαν τὰ μῆληρονοματια πρᾶγματα
μετά τὸ δειχθῆναι, τίς ἔστιν ὁ μῆληρονόμος.

ἔοικε δόλῳ τὸ γεγονός] Ὁτιονταίται· ἔχοντι γάρ
αὐτὸν εἰδέναι, ἐπὶ τίνι δὲ οἰκτέην παρετέθη, καὶ οὐκ ἔδει τούτον
τοιούτου μῆληρονομάτην τοῦτον ὑποδέξασθαι· τούτον ὑποδέξαμενος γάρ καὶ
ἀπατητας ὡς ἀπλατέων κατέκεται. σημείωσι. φησὶ γάρ δὲ
κανῶν· δὲ ἀκαιδος οἰκτός δόλῳ ἔοικεν. [Sch. x. II. 118.]

L. 7. §. 1. Ο^α) δόλος ἐπὶ τῆς παραθήκης ἀγωγῆς διαβαίνει
D. eod. κατὰ μῆληρονόμων· ἀπὸ γάρ συναλλάγματος κατάγε-
ται. εἰ δέ εἰσι πολλοὶ μῆληρονόμοι, ἐπὶ μέρονς ἐνά-
γονται. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀγωγῶν τῶν ἐξ ἀμαρτη-
μάτων^{b)}, εἰς μόνον τὸ περιελθόν ἀπὸ δόλου τοῦ
διαθεμένου δὲ μῆληρονόμος ἐνάγεται. [Sch. x. II. 118.]

διαβαίνει κατὰ μῆληρονόμων] Παρεθέμην Τιτιώ-
δόλον ἥμαρτεν περὶ τὸ παρατεθέν· ἐτελευτησεν. ὁ τούτου μῆλη-
ρονόμος κρατεῖται. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γάρ ἐπὶ τῶν ἀμαρτη-
μάτων τοῦ τελευτήσατος οὐ σύνηθες ἐνάγεσθαι τοὺς μῆλη-
ρονόμους, εἰ μὴ εἰς μόνον τὸ περιελθόν, ἐπὶ τοῦ παρατεθέντος,
ἐπειδὴ τὸ συνάλλαγμα ὑποκείμενον ἔχει ἔχει περιεκούτιον, εἰς
δόλοκληδον δὲ μῆληρονόμος ἐνάγεται, εἰς δὲ μόνον ἔστιν· εἰ γάρ πολλοὶ^{a)}
ἔντον, πρὸ πάστες ἐνάγονται.

Κυριᾶ. Οἱ μῆληρονόμοι τοῦ δεποιηταφίου εἰς τέλειον κατέ-
χεται, εἰ καὶ ἀπὸ δόλου τοῦ τεστάτωρος εἰς τὸ περιελθόν εἰς
αὐτὸν εἴσθεται.

† Σημείωσι, ὅτι τὰ ἀπὸ συναλλαγμάτων ἀμαρτημάτων
διαβαίνει καὶ κατὰ μῆληρονόμων· τὰ δὲ ἀπὸ ἀμαρτημάτων οὐχί,
ἄλλος εἰς τὸ περιελθόν μόνον. [Sch. y. II. 118.]

† Εἰ καὶ τὰ μάλιστα γάρ ἐπὶ τῶν ἀμαρτημάτων τοῦ τε-
λευτήσατος σύνηθες μὴ ἐνάγεσθαι τοὺς μῆληρονόμους, εἰ μὴ
εἰς μόνον τὸ περιελθόν· ὅμως ἐπὶ τῷ παρόντι θεματι, ἐπειδὴ
τὸ συνάλλαγμα ἐπικείμενον ἔχει ἔχει περιεκούτιον, εἰς δόλοκλη-
δον δὲ μῆληρονόμος ἐνάγεται, εἰς δὲ μόνον ἔστιν· εἰ γάρ πολλοὶ^{a)}
εἰσι, πρὸ πάστες ἐνάγονται. [Sch. y. II. 118.]

ἐπὶ δὲ τὸν λοιπῶν ἀγωγῶν] Τοῦ Ἀγων. Ως ἐπὶ^{c)}
τῆς μέτοντος καῦσα, εἰ τις δεποιητον δέσηται· γινώσκων, ὅτι
διαβαίνει δια πάντων τῶν συναλλαγμάτων δὲ λογωμός, ὡς δὲ
Οὐλπιανὸς ἐν τῷ γ'. τῶν διγ. φησί, τιτ. τελευτ., πρὸς τῷ
τελει τοῦ φι. κεφ. ἀνάγνωσθε τὸ ι. διγ. τοῦ παρόντος τιτ.

L. 7. §. 2. Ἐὰν δημοσίᾳ τῶν ἰδίων ἐκστῆ τραπεζίτης, ἐν τῇ
D. eod. διαδέσει τῶν πραγμάτων προτιμῶνται καὶ τῶν ἔχον-

VII. Paul. Sequester proprie est¹⁾, cui plures
in solidum rem²⁾ certa conditione custodiendam red-
dendamque deposuerunt.

1) sequester proprie est] Enantioph. Dig. 40.
tit. 2. lib. 41. dicitur, si rem apud sequestrem deposue-
rimus, et probetur, nos hoc fecisse possessione in eum
translata, possessionem eius ad usucacionem nobis non
prodesset; sed si propter custodiam res deposita sit, pos-
sessionem prodesset victori. Lege huius tituli dig. 17.

2) rem] Anonymi. Lege dig. 15. et lib. 50. tit. 16.
dig. 110. ubi adiicitur, rem litigiosam.

VII. Ulpian. Si sequester¹⁾ servum vinetum ac-
cepit, aut depositum, ut quaestio de eo haberetur,
eumque misericordia ductus solvit, quod factum est,
dolo simile est²⁾.

1) si sequester] Abusus hoc loco verbo est. Ut tam-
men non in quoquis depositario tantum, verum etiam in
sequestre locum habeat, quod dicitur, finge, duos de
hereditate contendere, et quemvis se heredem dicere:
et interim, cum quaestio haec ventilaretur, eos servum
hereditarium, per quem quaestione habita res heredita-
riae patiefierent, probato ante, quis heres sit, apud alii-
quem deposuisse.

2) quod factum est, dolo simile est] Ideo
tenetur: namque eum scire oportuit, quam in rem de-
poneretur servus: neque debebat intempestive miseri-
cordia exercere: poterat enim ab initio non suspicere:
cum enim suscepit et deceperit, tanquam decipiens
tenetur. Nota id. Dicit enim regula: intempestiva mi-
sericordia dolo comparatur.

Dolus in depositi actione in heredes transit³⁾:
nam ex contractu descendit. Si vero plures heredes
sint, pro parte conveniuntur. In ceteris autem actioni-
bus⁴⁾, quae ex delictis nascuntur, heres de eo tantum,
quod ex dolo testatoris ad eum pervenit, con-
veniuntur.

3) in heredes transit] Apud Titium deposui:
dolum is in deposito admisit: mortuus est. Heres eius
tenetur. Licet enim ex delictis defuncti heredes con-
veniri non soleant, nisi de eo, quod ad eos pervenit, in
deposito, quia contractus, qui subest, rei persecutionem
habet, heres in solidum convenitur, si solus est: si
vero plures sint, pro parte hereditaria.

Cyrilli. Heres depositarii in solidum tenetur, quam-
vis ex dolo testatoris de eo tantum, quod ad eum per-
venit, conveniri soleat.

Nota, delicta, quae ex contractibus descendunt, in
heredes quoque transire: non autem actiones ex deli-
ctis descendentes, sed in id tantum, quod ad eos pervenit.

Quanquam enim heredes ex delictis defuncti conve-
niri non soleant, nisi de eo tantum, quod ad eos per-
venit: tamen in hoc casu, quia contractus, qui subest,
rei persecutionem continet, heres in solidum convenitur,
si solus est: si vero plures sint, pro parte conve-
niuntur.

4) in ceteris autem actionibus] Anonymi.
Ut in metus causa actione, si quis depositum suscep-
rit: sciens, hanc rationem in omnibus contractibus val-
lere, ut Ulpianus lib. 50. Digestorum, tit. ult. in fine
cap. 157. ait. Lege dig. 10. huius tituli.

Si nummularius foro cesserit, in divisione bono-
rum privilegiariis etiam preeferuntur⁵⁾, qui res sine

w) Cod. Coisl. ε'. Fabr. ζ'. In Syn. p. 155. legitur. x) Sic legendum. Cod. Coisl. ιζ'. y) Sic Fabr. Cod. Coisl. ξ'. z) Sic Cod. Coisl. Fabr. οἰκτειρήσας. Utrumque probari potest. α) Cod. Coisl. praefigit ζ'. β) τῶν ἐξ ἀμαρτημάτων Fabr. Deest in Cod. Coisl.

των προσόντιον οἱ παραθέμενοι αὐτῷ πράγματα^{c)} οὐκ ἐπὶ τόκῳ· οὔτε μετὰ τὸ παραθέσθαι λαβόντες ἐξ αὐτοῦ η̄ δὶ αὐτοῦ τόκον· καὶ γὰρ δοκεῖ τῷ τὴν παραθήην δεξαμένῳ ἀπολέγειν^{d)}.

προτιμῶνται] 'Τοῦ Ἰναντιοφ. Ἀργύρωθι βιβ. μβ. τιτ. ε. διγ. κδ. Οὐλπιανοῦ· καὶ ἔκει γὰρ τοὺς πριβίλεγμαίους προστίμησεν. καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ ἐστιν ἐντοιχοφανεία. ἐκεὶ γὰρ τὴν ἡ̄ ἔρη ἔδοντες τῷ παραθέμένῳ ἐπὶ τῷ φαινομένῳ ἐν τοῦ παρατεθέντος· ἐνταῦθα δὲ τὸ πριβίλεγμα, ὅπερ ἐν μόναις ταῖς περισσοτάταις ἴσχυει τε καὶ χρόνῳ ἔχει, ὡς βιβ. κδ. τιτ. γ. διγ. οἱ. καὶ βιβ. η. τοῦ κωδ. τιτ. ιζ. διατ. δ̄.

† Σημείουσαι περὶ προτιμήσεως δανειστῶν καὶ παραθεμένων. ἔγειται βιβλίον 3'. τιτ. ζ. κεφαλ. κδ. καὶ μῆ σοι δίξῃ ἐναντίον, οἷμα δὲ ἀποκαλέσων ἐνταῦθα τὰ πράγματα διὰ τοῦ τόκου τὸν μημονευμένον, ὡς βιβλίον 3'. τιτ. β. κεφ. ε. εἰ δὲ θέλεις καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων προστικτῶν τῶν δανεισμένων διὰ τῆς ζητήσεως, οὐκ ἀδύκιμος ὁ χρηματισμός. [Sch. z. II. 118.]

οἱ παραθέμενοι αὐτῷ] † Πολλοῖς ἐποφείλον τραπεζῆταις τὸ οὐλεῖον κατέληπτεν ἐργαστητοῖσιν. καὶ ζητοῦμεν, ὑποθῆκης οὐκ ὑποκειμένης τίνες τῷ ἔχοντος προσωπικὰς ἀγωγὰς καὶ αὐτὸν προτιμῶνται. καὶ λέγομεν, ἐκείνους προτιμᾶσθαι τοὺς χρημάτους αὐτῷ παραθέμένους, ὅπερ οὔτε αὐτῷ τῷ τραπεζῆτῃ, οὔτε σύν αὐτῷ, οὔτε δὲ αὐτὸν ἐτόκισαν, η̄ μετὰ τὸ παραθέμενον τόκους ἔλαβον. ἔδοξαν γὰρ ἀπολέγεσθαι τῷ παραθήηκη. προτιμηθῆσθαις οὖν τὸν ἔχοντα προσόντος, τούτους, προτικτῶν προσωπικὰς ἀγωγὰς, τούτους φοινεραίσταν καὶ οὐσιὰς τοιαύταις. οἱ γὰρ ὀπώσιους μὴ τοκίσαντες, μήτε διὰ τῆς ὑστερούν τῶν τόκων ἀποδοχῆς τῷ δεποστίῳ ἀποτικάμενοι, πάντας προτιμηθῆσθαις τοὺς ἔχοντας προσωπικὰς ἀγωγὰς, ὃν μόγον ἐπὶ τοῦ ζημιῶν εὐγενέστερα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων αὐτοῦ τῶν προστικτῶν. τούτο γὰρ ἐπὶ τὸ δημόσιον χρηματονοματεῖ: τὸ γὰρ τῶν τραπεζῶν συστηματικά παρατεθέντα τῷ πόλει ἐστί. τὸ δὲ πολλοῖς προστέχεντας τοῖς τοιτον συναλλαγμασι συνιστηματούσι τοὺς τραπεζῖτας. ὅν τομον μαθόντες πολλοῖς αὐτοῖς προσδραμοῦνται καὶ ἔξουσι τοσοῦτον προσόντον. αὕτη γὰρ ἐκ τοιτον τὸ δημόσιον χρήματον. ἀλλ' οὐδὲ ἀλλήλων ἀπὸ χρόνου προτιμηθῆσθαι. [Sch. sine litera II. 119.]

Ταῦτα ἐπὶ ἀνυποθήκων τραπεζίσον δανειστῶν· οἱ γὰρ ὑποθήκηρ ἔχοντες προγενεστέρων προτιμῶνται. προτιμηθῆσθαι οὐν οἱ παραθέμενοι τοῦ δανεισμάτος εἰς τὴν φουνεατικά, καὶ τῆς μητριῆς, ἵτις πράγματα λόγῳ μελλούσης γίνεσθαι προικός ἐπιδεικνεῖ καὶ οὐ προτιμῶν οἱ γάμοι. καὶ αὐτῇ γὰρ ἔχει προγόνοιο ἐν ταῖς περισσοτάταις ἀγωγαῖς, ὥσπερ καὶ η̄ Ἐλαττών γαμιθεῖσα, ὡς ὁ Ἑρμογενεῖανος ἐν τῷ δὲ σπουδαίων μονοβίβλῳ τιτ. ζ. διγ. δ. καὶ ὁ Οὐλπιανός ἐν τῷ μβ. τοῦ διγ. βιβ. τιτ. ε. διγ. ιζ. φρον. καὶ εἰ θέλεις τὰ περὶ τῶν πριβίλεγμάιων εἰδέναι πλεύτερον, ἀνύγωθι αὐτὸν τοῦ τιτ. εἰδὼς, οὗ τὰ περὶ τῶν ὑποθήκων ἔχει τὰ εἰρημένα.

Οὐ προτιμῶνται δὲ ἀλλήλων ἀπὸ χρόνου οἱ παραθέμενοι.

οὐ προτιμῶνται]

Τραπεζῆταις πολλοῖς ἐποφείλον τὸ οὐκεῖον κατέληπτεν ἐργαστητοῖσιν ὡς ἀπόρος. ζητοῦμεν, ὑποθήκης οὐκ ὑποκειμένης τίνες τοῦ ἔχοντος καὶ αὐτὸν περισσοτάταις ἀγωγὰς προτιμῶνται. καὶ φρον. ὁ Οὐλπιανός προτιμᾶσθαι τοὺς παραθέμενος αὐτῷ χρημάτοις, ὅπερ οὐδὲ αὐτῷ τῷ τραπεζῆτῃ, οὐδὲ οὐν αὐτῷ, οἰδὲ δὲ αὐτὸν ἐτόκισαν. προτιμηθῆσθαι δὲ οὐτοῦ καὶ τῷ ἔχοντα πριβίλεγμασιν ἀγωγάς, οἷον φουνεατικά καὶ οὐσιὰς τοιαύταις. εἰ δὲ τῷ συχριτῷ παραθέμενοι, οὐ μὴ διαίστατες τῷ τραπεζῆτῃ τὰ χρηματα, ἥψεσθοτο μετὰ ταῦτα λαβεῖν τὰ χρηματα^{e)}, ἔδοξαν ὀπαγορεύειν τῷ δεποστίῳ, καὶ διὰ τούτο τὴν προτιμήσαν, οὐκ ἔξουσι. εἰ δὲ ἔτυχον πολλοὶ παραθέμενοι, ζητοῦμεν, πότερον ἀπὸ χρόνου γενήσεται προτιμησις ἐν αὐτοῖς, η̄ μία καὶ η̄ αὐτὴ τοξεῖς ἔσται πάντων; καὶ φρον. ὁ Οὐλπιανός, ἀπὸ διατίξεως ἰδούσος εἶναι πάντας τοὺς παραθέμενον. τούτο δὲ τὸ προγόνοιο προτετέλεται οὐκ ἐπὶ μόνων τῶν χρημάτων ἐν τῇ περιουσίᾳ ἐνδεχέντων τοῦ τραπεζῆτου, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντων αὐτοῦ τῶν πραγμάτων. τούτῳ

foenore apud eum deposuerunt^{f)}: non etiam, qui post depositum ab eo vel per eum usuras acceperunt: nam videntur deposito renuntiare.

5) **praeferuntur]** Enantioph. Lege lib. 42. tit. 5. dig. 24. Ulpiani: etenim ibi privilegiarios praetulit. In alio quoque contradicuntur. Ibi enim in rem dedit actionem depositori specierum depositarum nomine, quae adhuc existunt: hic autem privilegium, quod in personalibus actionibus tantum valet et locum habet, ut lib. 24. tit. 3. dig. 75. et lib. 8. Cod. tit. 17. const. 9.

Nota privilegium creditorum et eorum, qui deposuerunt. Quaere lib. 9. tit. 7. cap. 24. quod ne obstare tibi videatur. Puto autem, rei appellatione hoc loco pecunias intelligi propter mentionem usurarum factam, ut lib. 2. tit. 2. cap. 5. Si vero malis de rebus quoque aliis, quae usu consumuntur, non erit appellatio absurdia.

6) **qui apud eum deposuerunt]** Nummularius multis creditoribus obnoxius foro cessit, taberna sua relicta. Quaerimus cessante hypotheca, quinam eorum, qui personales adversus eum actiones habent, praeferantur. Et eos praeferri dicimus, qui pecuniam apud eum deposuerunt, quam neque ipsi nummulario, neque cum eo, neque per eum foenerati sunt, cuiusve post depositum usuras non acceperunt: alioquin renuntiare videntur deposito. Praeferenetur ergo privilegium habentibus, id est, privilegiarias actiones, puta funerariam, et quae sunt eiusmodi. Nam qui quocunque modo non foenerantur, neque deposito renuntiant ob id, quod depositarum pecuniarum usuras postea acceperint, praeferuntur personales actiones habentibus, non tantum in pecuniis repertis, sed in omnibus eius bonis. Hoc enim propter publicam utilitatem obtinet: nam collegium argentariorum civitati necessarium est. Id autem, quod plures cum eis contrahunt, est, quod argentarios constituit. Quod ius qui cognoverint, frequentes ad eos ibunt, et tantum privilegium habebunt: ex hoc enim publica utilitas augetur. Sed neque ex tempore alteri alteri praeferetur.

Haec de creditoribus, qui hypothecas non habent, accipe: nam qui hypothecam tempore priorem habent, praeferuntur. Qui igitur deposuerunt, praeferentur ei, qui in funus sumtus fecit, et sponsae, quae res dedit doti futurae destinatas, nuptiis non secutis. Nam haec quoque privilegium in personalibus actionibus habent, ut et ea, quae minor duodecim annis nupsit, ut Hermogenianus libro singulari de sponsalibus tit. 6. dig. 4. et Ulpianus lib. 42. Digestorum tit. 5. dig. 17. aiunt. Si plura de privilegiariis creditoribus discere velis, lege ipsum titulum, sciens, eo contineri, quae de hypothecis dicta sunt.

Non praeferuntur^{g)} autem sibi invicem ratione L. 7. § 3. temporis depositores.

7) **non praeferuntur]** Nummularius multis creditoribus obnoxius ad inopiam redactus tabernam suam reliquit. Quaerimus, hypotheca cessante, quinam eorum, qui personales adversus eum actiones habent, praeferantur. Et ait Ulpianus, praeferri eos, qui pecuniam apud eum deposuerunt, quam neque ipsi nummulario, neque cum eo, neque per eum foenerati sunt. Hi praeferentur quoque privilegiarias actiones habentibus, puta funerariam et quae sunt eiusmodi. Si vero ab initio pecunia deposituerunt, non autem nummulario crediderunt, et postea usuras pecuniae acceperunt, renuntiassse deposito videntur, ideoque privilegium non habebunt. Quodsi plures depositores sint, quaerimus, utrum ex tempore privilegium aestimandum sit, an una eademque conditio omnium futura sit. Et ait Ulpianus, ex constitutione omnium depositorum conditionem esse aequalem. Hoc autem privilegium non in ea tantum pecunia obtinet,

e) Sic Cod. Coisl. Fabr. πράγμα. d) Sensus proprie hic est: *nam videtur ei, qui depositum suscepit, renunciare. Quod ineptum est. Graeci in texu latino legisse videntur quasi renunciaverint depositario. Sed vera lectio est: quasi renunciaverint deposito.* e) Sic Cod. Coisl. Mihi legendum videtur τόκους τῶν χρημάτων, vel δανειζεῖν pro λαβεῖν.

γὰς ἐπὶ πάσης ἀναγκαῖως τῶν τραπεζῶν κτήσεως διὰ τὸ δημόσιον χρησμὸν προτεῖ τὸ γὰρ τὸν τραπεζιτὸν σύστημα ἀναγκαῖον τῇ πολιτείᾳ, τὸ δὲ τοὺς πολλοὺς προστρέχειν τοῖς τούτον συναλλαγμασιν αὐτοὺς συνίστημι τοὺς τραπεζῖτας. προσδομοῦνται αὐτοῖς πολλοὶ τὰ οἰκεῖα παρατιθέμενοι χρήματα, εἰδότες, ὡς, εἴ συμβῆται τὸν τραπεζίτην ποιησαντα δαπανήματα ἀπορῆσαι, ἔξουσοι προνοίμουν ἐπὶ τῷ τῶν παρατεθέντων ἀπάτησον, καὶ συμβήσεται τούτῳ τῷ τροφῷ τὸ δημόσιον χρήματον αἴξεσθαι. εἴ δέ τις νεκεσόρια ποιήσῃ δαπανήματα περὶ τὴν τὸν τραπεζίτον περιουσίαν, οἷον ἐνοίκιον ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλοῦ, ἢ διὰ παραφυλακῆς τῶν αὐτοῦ φροτίων χρυσίων διδοῦς, ἀπάντων προτιμηθῆσεται· αὐτὸς γάρ κατὰ πρώτην τάξιν ἐξαιρεθῆται τὴν ποσότητα ταττηρ, καὶ οὕτως τὴν λειπομένην ὑπόστασιν σκοπηθῆται τοῦ τραπεζίτου.

L. 8. η'. Παπιν.¹⁾ Οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τοῖς εὑρισκομένοις
D. XVI. 3. ἐκ τῆς παραθήκης ἔχουσι τὴν προτιμησιν, ἀλλὰ καὶ
ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοῦ ἀργυροποράτου πρόγυμασι. προτιμᾶται
δὲ ἀντὶ τῶν ἡ ἀναγκαῖα δαπάνη· μετὰ γὰρ ἐξαιρέσειν
αὐτῆς ἡ οὐσία ψηφίζεται.

οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τοῖς εὑρισκομένοις † Οὐ μόνον
ἐπὶ τοῖς εὑρισκομένοις ἔντει τῆς παραθήκης ἔχουσι τὴν προτιμησιν ἐν τοῖς προβιλγυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοῦ ἀργυροποράτου πρόγυμασι, πλὴν μετὰ τὰ προνομα, ὡς βιβ. 3.
τιτ. 7. κεφ. κδ. [Sch. a. II. 119.]

προτιμᾶται — ἡ ἀναγκαῖα δαπάνη] Στεφ. Σημέωσαι, ὅτι πανταχοῦ τὰ νεκεσόρια μειοῦνται τὴν περιουσίαν,
εἰς ἣν καὶ ἀδιπνοήθη. διὰ τοῦτο καὶ τῶν παραθήκης ἔχοντων
ὅ νεκεσόρια δαπανήματα περὶ τὴν οἰκίαν τοῦ τραπεζίτου
ἢ τοῦ ἀργυροποράτου ποιήσαι προτιμᾶται, οὐ μόνον δὲ διὰ
τοῦτον τὸν λογισμόν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ὁ νεκεσόρια ποιησας δαπα-
νήματα καὶ σωτηροῖς προσγενετέραν πιστῶν ἔχει τὴν ὑποθή-
κην ἐπὶ τῷ πράγματι, περὶ οὗ τῶν ἀναγκαῖων δαπάνης ἐποίησεν,
ώς ἔστι μαθέων ἐξ ἀν. ὁ Παπινὸς ἐν τῷ πράτῳ τοῦ Ἀντι-
πατιανοῦ μονοβίβ. τιτ. β. διγ. α. φησίν.

† Τοντέστιν ἡ γενομένη δαπάνη εἰς τὰ σωζόμενα πρόγυματα·
τὸ γάρ ὅτι εἰς ἐνόικα τοῦ τραπεζίτου ἐδαπάνησεν, ἡ ἐπὶ τῷ
τῷ πρόγυματα αὐτοῦ φυλακθῆται; [Sch. b. II. 119.]

L. 9. θ'. Οὐλπ. ^{g)} Άπο μὲν ἀποτελέσματος τοῦ διαθεμέ-
D. eod. νον ἔκαστος τῶν κληρονόμων κατὰ τὸ κληρονομιατον
μέρος ἐνύγεται· ἀπὸ δὲ οἰκείου ἀμαρτήματος εἰς διλό-
κληρον.

ἀπὸ μὲν ἀποτελέσματος τοῦ διαθεμένουν]
Παραθέμην Τίτῳ δοῦλον· οὗτος ἥμαρτεν περὶ τὸ δεπόσιτον·
ἔτελεντον ἐπὶ πολλοῖς κληρονόμοις. πρὸ πάρτες νερεδιτάσια
ἔκαστος, ἐναχθῆσεται. διὰ τοῦ μερικοῦ κακούργημα ^{h)} περὶ
τὸ δεπόσιτον εἰς διλόκληρον ἔστω κατὰ αὐτοῦ τὴν δεπόσιτην· ἡ
γάρ διατίμωσις τοῦ πράγματος διὰ τὸν δόλον γίνεται τοῦ
πλημμελήσαστος, ὃν εἰς διλόκληρον καὶ μερικός ὃν διληρονόμος
ξημαρτεῖν, ἀμέλει κατὰ τῶν συγκληρονόμων αὐτοῦ μηδὲν ἀμάρ-
τοντων οὐ κινήσω τὴν δεπόσιτην.

Κυριλλ. Ο κληρονόμος, εἰ μὲν ὁ τεστάτων αὐτοῦ δόλον
ἐποίησεν, πρὸ τοῦ μέρος αὐτοῦ ἐνύγεται· εἰ δὲ αὐτός, εἰς
τέλειον· οἱ γάρ συγκληρονόμοι αὐτοῦ οὐ κατέχονται.

† Ζήτει βιβ. νη. τιτ. κρ. κεφ. η. ζήτει τιτ. α. κεφ. ζ.
θεμ. γ. καὶ κεφ. ιδ. τούτου τοῦ τίτλου. [Sch. c. II. 119.]

εἰς διλόκληρον ^{ογ}] † Εἰ καὶ γάρ μερικός ^{hh)} ἥμαρτεν, ὅμως
εἰς διλόκληρον ἀγωγὴν ἔστω κατὰ αὐτοῦ· ἡ γάρ διατίμωσις τοῦ
πράγματος διὰ τὸν δόλον γίνεται τοῦ πλημμελήσαστος, ὃν εἰς
καὶ μερικός ὃν εἰς διλόκληρον ἔξημαρτεν. [Sch. d. II. 119.]

L. 10. ι'. Ιονλ. ⁱ⁾ Καὶ οἱ συγκληρονόμοι αὐτοῦ μὴ ποιή-
D. eod. σαντες δόλον οὐκ ἐνύγονται τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῇ.

L. 11. ια'. Οὐλπ. Τῷ παραθεμένῳ μοι δούλῳ καλῶς
D. eod. ἀποδίδωμι καλῆ πίστει, ἔθα μη ἐστιν ἀμελείας ὑπό-
νοια· μήτε μὴν αὐτία, διὸ ηγένη ὥφελον ^{k)} ἐννοῆσαι, μη

quae in bonis nummulari reperta est, sed etiam in omnibus eius bonis. Nam in omnibus nummulariorum bonis propter publicam utilitatem necessario obtinet. Collegium enim argentariorum necessarium est civitati. Id autem, quod multi cum eis contrahant, est, quod argentarios constituit. Multi igitur ad eos venient, pecuniam suam depONENTES, cum scient, si nummularium sumtus facere et ad inopiam redigi contigerit, se privilegium in petenda pecunia deposita habituros: et hac ratione publica utilitas augebitur. Sed si quis circa bona nummulari necessarios sumtus fecerit, puta, pensione pro eo soluta, vel pecunia ob merces eius servandas data, omnibus praeferetur: haec enim summa semper primo loco deducenda, caque deducta reliqua nummularii substantia aestimanda est.

VIII. Papin. Non solum autem in his, quae ex deposito reperta sunt ¹⁾, habent privilegium, sed etiam in omnibus argentarii facultatibus. Praefertur autem his sumtus necessario factus ²⁾: eo enim deducto bona computantur.

1) non solum in his, quae — reperta sunt] Non in his tantum, quae ex deposito reperta sunt, privilegium habent inter privilegiarios, sed etiam in omnibus argentarii bonis, verum post privilegia, ut lib. 9. tit. 7. cap. 24.

2) praefertur — sumtus necessario factus] Steph. Nota, necessarias impensas ubique substantiam minuere, in quam erogatae sunt. Ideo etiam depositoribus is, qui necessarias impensas in bona argentarii erogavit, praefertur, non solum autem propter hanc rationem, sed quia qui necessarias impensas fecit, tacitam omnibus potiore hypothecam habet in ea re, in quam necessarios sumtus fecit, ut disci potest ex his, quae Papinianus libro primo Antipapiniani tit. 2. dig. 1. ait.

Hoc est, sumtus, qui rei servandae causa facti sunt: quid enim si in aedes nummularii impensas fecit, vel ad res eius servandas?

IX. Ulpian. Ex facto testatoris ¹⁾ quisque heredum pro parte hereditaria convenitur: ex suo vero delicto in solidum ²⁾.

1) ex facto testatoris] Servum deposueram apud Titium: hic dolum in deposito admisit, et pluribus heredibus relictis decessit. Quisque heredum pro parte hereditaria convenietur. Ex delicto autem heredis ex parte depositi actionem in solidum adversus eum habebo: rei enim aestimatio ob dolum eius fit, quem heres, etiam si ex parte sit, in solidum admisit. Certe aduersus coheredes eius, qui nihil peccaverunt, depositi non agam.

Cyrilli. Heres, si quidem testator eius dolo fecit, pro parte sua convenitur: si vero ipse, in solidum: nam coheredes eius non tenentur.

Quaere lib. 58. tit. 24. cap. 8. Quaere tit. I. cap. 17. them. 3. et cap. 19. huius tituli.

2) in solidum] Licit enim heres pro parte deliquerit, in solidum tamen actionem adversus eum habebo: aestimatio enim rei fit propter dolum eius, qui deliquerit, quem, licet heres particularis sit, in solidum admisit.

X. Julian. Et coheredes eius, qui dolo non fecerunt, depositi actione non conveniuntur.

XI. Ulpian. Servo, qui apud me depositus ¹⁾, recte reddo bona fide ²⁾, ubi culpae suspicio non est ³⁾: nec ulla causa ⁴⁾, propter quam cogitare debui, do-

f) Sic Fabr. Deest η'. Παπ. in Cod. Coisl. g) Οὐλπ. Cod. Coisl. Deest apud Fabr. h) Cod. Coisl. δια τοῦ μερικοῦ κακούργημα. hh) Fabr. μερικῶς. i) Ιονλ. Cod. Coisl. Deest apud Fabr. k) Sic Fabr. Cod. Coisl. ὥφελον. Fabroti lectio praeplaceat.

Θέλειν τὸν δεσπότην ἀποδοθῆναι τῷ δούλῳ. εἰ δὲ καὶ οὐκέπαις ἄγροοῦντί μοι παρέθετο ἡ πιστεύσαντι, μὴ ἀπαρέσκεσθαι¹⁾ τὸν δεσπότην, ἐλευθεροῦμαι καταβαλῶν καὶ δούλῳ ὅντι καὶ ἐλευθερωθέντι ἡ ἐκποιηθέντι ἐν ἀγοίᾳ μον. τὸ αὐτὸν²⁾ γάρ καὶ ἐπὶ παντὸς χρεωστον.

τῷ παραθεμένῳ μοι δούλῳ³⁾ ὁ σὸς οἰκέτης παρέθετο μοι δίσκον. τὴν καλὴν πίστιν ἀποπληροῦν δοκῶ, τῷ οἰκέτῃ τούτον ἀποδίδοντι· οὐδὲ γάρ συνάδει τῇ καλῇ πίστει, ἀπαρέσκεσθαι με τούτο, ὅπερ ὑπεδεξάμηρ παρὰ τὸν οἰκέτον, ἀλλὰ δὲ με ἀποδίδοντι τῷ παραθεμένῳ, οὗτος μέντοι, εἰ δίχα πινεῖς ἀποδίδομι δόλον, ὥστε μηδὲ φαθῆματος ὑπόνοιαν εἴναι τὸ δὲ τῆς φαθῆματος τὸ σημαντεῖ, ὃ Σάβινος ἐρμηνεύει λέγων τὸ μηδεμιανὸν ἀλλὰ αἰτίαν εἴναι, δὲ γὰρ ὑποτείεν δινατον, μὴ βινέοθα τὸν τοῦ οἰκέτου δεσπότην ἀποδοθῆναι τοῦτο τῷ οἰκέτῃ, ἢ δῆντα δέ τις ὑπόνοια τῆς τοῦ δεσπότου διαγοίας ὑπείναι, ἐξ ἣς ἐξῆν κατατοξεύεσθαι, ὡς ἀποντος τῷ οἰκέτῃ τὸ δεπόσιτον αποδέδοται. τί γάρ εἰ ἀκήρος ἔσθ' οὐδὲ τὸ δεπόσιτον ὑποδεξαμενος τὸ δεπόσιτον κακῶς μεμημένον τὸν οἰκέτον, ὡς μετέποντον τυχόν, ἡ κακῶς δαπανῶντος, η ὡν πιστοῦ φανέντος περὶ αὐτὸν; ἐντεῦθεν γάρ δυνατὸν καταλαβεῖν, ὡς ὁ δεσπότης οὐ βούλεται αὐτὸν ἀναλαβεῖν τὸ δεπόσιτον. παγακοῦν μὲν γάρ ἀρχεῖ τῷ δεποστατικῷ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς δεπόσιτης τῇ καλῇ πίστει τὸ δεπόσιτον ἀποδούσαι. εἰ δὲ καὶ κλέψας ὁ οἰκέτης τούτον παρέθετο τὸ δίσκον, ἀγνοῶν δὲ τὴν κλοπὴν ὑπεδεξαμήν, ἡ γομίζον, οὐκ ἀπαρέσκειν τῷ δεσπότῃ τὴν εἰς τὸ δεπόσιτον κλοπὴν, ἐλευθεροῦμαι τῆς δεπόσιτης διὸ τὸ καλῆν πίστιν ἤτεινθα πανταχον. οὐ μονον δὲ ἐπὶ μέντοις αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκείᾳ τοῦτη τοῦτον τὸν δεπόσιτον καταβαλλάξαι εἴκεντας ἐλευθερώθεντος ἡ καὶ ἐκποιηθέντος, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερώθεντος ἡ ἐκποιηθέντος, ἀγνοῶν δηλοντέοντος ἐλευθερώθαι αὐτὸν ἡ ἐκποιηθέσθαι⁴⁾. τοῦτο οὐ μόνον ἐπὶ δεπόσιτη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντούν τοῦ πομπάνιον βούλεται φυλάττεσθαι· οἷον διπεγούσατο ἦν ὁ οἰκέτης, ἡ λιβέρα εἰκές πεκονύλιον ὀδυριστρούσιαν, καὶ συναλλάξεις ἔνοχον ἐκτέσσατο με. εἶτα κατέβαλον αὐτῷ τὸ χρέος, οὐκ εἰδὼς, ὅτι ἐλευθερώθη ἡ ἐξεποιηθή.

καὶ ἡ πίστει⁵⁾] τὴν καλὴν πίστιν ἀποπληρῶ⁶⁾ τῷ παραθεμένῳ δίσκοις· οὐ γάρ ταντή συνάδει τὸ ἀρνεῖσθαι με τοῦτο, ὅπερ ὑπεδεξάμηρ παρὰ τὸν οἰκέτον. ξέπει βιβ. κατ. τιτ. ε. κεφ. γ. καὶ λε. καὶ φθ. [Sch. e. II. 120.]

μὴ ἐστιν ἀμελεῖσας ὑπόνοια⁷⁾] τὸ δὲ τῆς ἀμελείας τοῦτο σημεῖον, εἰ τυχόν ἀκούσιος ὁ λαβῶν παρὰ τὸν δεσπότον ὡς κλέπτον μεμημένον τὸν δούλου ἡ κακῶς δαπανῶντος. [Sch. f. II. 120.]

μῆτε μὴν αἰτία⁸⁾] Διεφ. τὸ γάρ; ἔγραψε, ἐν φυγῇ ὄντα τὸν οἰκέτην ἡ τὸν δεσπότον ὁργισθέντα καὶ ἀφελόμενον αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν τὸν πεκονύλιον διοικησον, καθόλου γάρ ὁ οἰκέτης χρεωστῶν οὐ καλῶς αὐτῷ καταβάλλει εἰδώς, ὅτι ἀφροδέθη αὐτῷ ἡ ἐλευθερία τοῦ πεκονύλιον διοικησις, ὡς ἀντέρειν βιβ. η. τοῦ καθ. τιτ. μφ.⁹⁾ διατ. γ. τοῦτο δὲ αὐτὸν οὐ μόνον ἐπὶ παραθήκης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς κρατεῖ συναλλάγματος, δος μανθάνεις ὑποκατιών, καὶ οὐδὲ ὁ Ἀφρίτος ἐν τῷ μ. διγ. φυσὶν, τιτ. γ. διγ. λε. ἐνθα τὸ πλέον προστιθησο. ὥστε οὖν καὶ ἐνταῦθα ὁ Οὐλπιανὸς εἰκότως. ἔναν πρωθεντινὴν ἡ ἐλευθερώθεντι τῷ οἰκέτῃ καταβάλῃ ὁ πεκονύλιος δεβίτων, μηδὲ μίλια ἔχον ὑπόνοιαν, ὡς παρὰ γνωμηρὸν τοῦ πάλιον δεπόσιτον τοῦτο αὐτῷ καταβάλλει, καὶ οὕτως ἐλευθεροῦνται τῆς ἀγωγῆς· εἰπον δὲ, ὅτι οὐ κατέχεται ὁ δεποστατικὸς καταβάλων τῷ οἰκέτῃ τὴν παρακαταθήκην, ἔνθα μηδεμία αἰτία ὑπῆρ, ἐξ ἣς ἡδηντος γομίζειν, ἀπαρέσκεσθαι τὸν δεσπότην, δοκεῖ λέγειν, ὅτι, εἰ ὑπῆρ αἰτία, κατέχεται, καὶ διὰ τοῦτο εὐθὺς ἐπιφέρει τὸ τῆς ὑπούρης αἰτίας κατέχεται, ὅτι ἡδηντος δικαίῳ λογισμῷ κατηθεῖς νοῆσαι, ὅτι ἀπαρέσκεται. εἰ γάρ ὑπῆρ αἰτία, οὐκ ἡδηντος δὲ ὁ δεποστατικὸς γρῦναι, συγγνωστεῖ.

καὶ ἐλευθερώθεντι¹⁰⁾] τὸ μὲν πεκονύλιον ἐλευθερώθεντι τῷ δούλῳ συνέπεται, αἱ δὲ ὄγκοιαὶ οὐ συνέπονται διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα ἐν τῷ ιη. βιβλίῳ τιτ. ε. κεφαλαῖον μγ. ἀγωγὴ ἀπαξ ἐπιπαγένεσιον δινατα μεταβαίνειν. [Sch. g. II. 120.]

τὰς δαπάνας ἔγω ποιῶ¹¹⁾] Πρόληψίς ἔστι, δαπανήμα-

minum servos reddi nolle. Sed et si rem, quam subripuerat, apud me ignorantem depositum, vel credentem, non invito domino eam reddi, liberor solvendo et in servitute remanenti, et manumisso⁵⁾, vel me ignorantem alienato. Idem enim in omni debitore servatur.

1) servo, qui apud me depositum] Servus tuus lanceam apud me depositum. Bonac fidei satisfacere videor, servo eam reddens: neque enim bonae fidei convenit, me id abnegare, quod a servo suscepit, sed reddere id ei, qui depositum, debeo, ita tamen, si sine ullo modo reddam, ut ne culpas quidem suspicio sit. Quid autem culpa significet, Sabinus explicat, dicendo: nec ulla causa sit, quare suspicari possit, servi dominum servos id reddi nolle. Poterat autem subesse quaedam voluntatis domini opinio, ex qua existimari poterat, invito domino servo depositum reddi. Quid enim, si interdum is, qui depositum suscepit, audivit, dominum male de servo esse locutum, quia fortasse fur sit, vel male consumere soleat, vel haud fidus domino visus fuerit? Inde enim colligi potest, dominum nolle, ut servus depositum recipiat. Nam ubique sufficit, ad depositarium depositi actione liberandum, si bona fide depositum reddat. Sed et si servus lanceam subreptam depositum, ignorans autem furtum illam suscepit, vel putans, dominum non invito rem depositam esse subreptam, depositi actione liberor, quia ubique bona fides spectatur. Non solum autem tunc liberor, si servus in servitute remaneat, sed et si manumissus vel alienatus sit, egoque eum manumissum vel alienatum esse ignorem. Hoc non solum in deposito, sed in omnibus debitis Pomponius servari vult: puta si servus dispensator erat, vel liberam peculii administrationem habebat et cum contrahendo me obligavit: egoque postea debitum ei solvi, ignorans, eum manumissum esse vel alienatum.

2) bona fide] Bonam fidem impleo reddendo ei, qui depositum: non enim convenit bona fidei, me abnegare id, quod a servo suscepit. Quaere lib. 26. tit. 5. cap. 3. et 35. et 109.

3) culpae suspicio non est] Culpa autem argumentum hoc est, si forte depositarius dominum de servo suo tanquam de fure vel male consumente male loquenter audierit.

4) nec ulla causa] Stephani. Quid enim, si cognovisti, servum in fuga esse, vel dominum iratum ei liberam peculii administrationem ademisse? Nam in universum is, qui servo debet, non recte ei solvit, si sciat, liberam peculii administrationem ei esse ademittam, ut lib. 8. Cod. tit. 42. const. 3. refertur. Hoc ipsum non solum in deposito, verum etiam in quovis alio contractu obtinet, ut infra disces, et uti Alfenus dig. 46. ait, tit. 3. dig. 35. ubi maius adiicit. Sic igitur et hoc loco Ulpianus merito ait, si servo alienato vel manumisso debitor peculiari solverit, non suspicans, contra voluntatem eius, qui dominus quondam fuit, se ei solvere, eum actione liberari: dicens autem, depositarium, qui servo depositum reddidit, non teneri, ubi nulla causa suberat, ex qua suspicari poterat, dominum nolle servo reddi, dicere videtur, eum, si subsit talis causa, teneri, ideoque statim addit, eum, si causa subsit, teneri, cum iusta ratione motus intelligere posset, dominum nolle servo reddi. Nam si causa suberat, eam autem depositarius scire non poterat, ei ignoscitur.

5) et manumisso] Peculium quidem servum manumisso sequitur, actiones autem non sequuntur propter regulam dicentem in lib. 18. tit. 5. cap. 43. actionem semel infixam transire non posse.

XII. Si in Asia deposuero, et pactus sim, ut L. 12. pr. Romae recipiam, impensa ego fero¹⁾. D. XVI. 3.

1) impensa ego fero] Praesumitur, mea im-

¹⁾ Sic Cod. Coisl. Fabr. παρέσκεσθαι. ²⁾ Sic Cod. Coisl. Fabr. ταῦτο. ³⁾ Sic legendum pro ἐκποιεῖσθαι, quod habet Cod. Coisl. ⁴⁾ Fabr. ἀποκληρῶ. Sed in versione latina *impleo*. ⁵⁾ In nostris tit. 43.

σιν ἐμοῦ ἐπὶ τὴν Ρώμην ὄφελεν τὸ δεπόσιτον μετακομίζεσθαι· τοῦτο γάρ σιωπηλῶς ἔχεται τῷ συμφώνῳ.

† Λιὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· οὐδεὶς ἐπιζήμιον γίνεται τὸ ἴδιον ὄφελίκον. [Sch. h. II. 120.]

L. 12. §. 1. ²⁾ Εἰθα ἔστι τὸ δεπόσιτον ⁴⁾, ἀποδίδοται, ὅπου δῆ. D. XVI. 3. ποτε⁵⁾ παρετέθη. τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν καλῆ πλοτεῖ ἀγωγῶν. ὀκούνεται δὲ ὁ ἐνάγων, θέλων αὐτὸ δαπανήμασιν ἴδιοις καὶ οἰκείῳ κινδύνῳ ἐνεχθῆναι· τοῦτο γάρ καὶ ἐπὶ τῆς περὶ ἀποκρυβέντων πραγμάτων ἀγωγῆς ἔστι.

Ἐνθα ἔστι τὸ δεπόσιτον] Τοῦ Ἀνοι. Περὶ τῶν δαπανῶν ἀνεγνωθῇ βιβ. 5. tit. 2. διγ. i. καὶ κατὰ τοῦτον ἀποδίδοσθαι τὸν τόπον ὄφελεν τὸ δεπόσιτον, καθ' ὃν εὑρίσκεται δίζη δόλον τοῦ τὸ δεπόσιτον εἰληφότος, ὥστε οὐν ὡν διαφερόμεθα, ἐν ποιᾳ παρατέθεται χώρᾳ ἀλλ ἐν ποιᾳ τόπῳ εὑρίσκεται δίζη δόλον τοῦ δεπόσιτον. τυχὸν γάρ η ὡς ἐν ἀμφοῖτεν τοπῃ ἀπέθετο αὐτὸν κατὰ τὴν πόλιν, η διὰ τοῦ μη ἀποδίδουν ἀποδημῶν ἐπερέστο τὸ δεπόσιτον, εἴτα κατέληπτεν αὐτὸν ἀποδημονέος ἐντόπῳ τοῦ τόπῳ, καὶ τούτῳ οὐν ἐπὶ μόνης τῆς δεπόσιτης, ἀλλ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν βόνα φίδε συγκαλαγμάτων νοεῖσθαι καὶ ξοῆ, οἷον ἐπὶ κομμοδάτου, η ἐπὶ λοκάτου, η ἐπὶ τοῦ ἐνεργωμάτου, εἰ δὲ ὁ ἐνάγων οἰκείως δαπανήμασι καὶ οἰκείῳ κινδύνῳ ἐπὶ τῆς Ρώμης μετακομίζεσθαι βούλεται τὸ δεπόσιτον, ἀκολουθήσειν. καὶ ἐπὶ τῆς ἀδ ἐξιβένδονυ γάρ κανουμένης τοῦτο κρατεῖ, ἤντια ἐν ἐτέρῳ τόπῳ, οὐ καθ' ὃν γίνεται τὸ δικαιοτήμον, τὸ περιγματικόν.

† Οὐ διαφερόμεθα, ἐν ποιᾳ παρατέθεται χώρᾳ, ἀλλ ἐν ποιᾳ τοπῳ εὑρίσκεται δίζη δόλον τοῦ δεπόσιτου, ἀποδίδοται. τυχὸν η ὡς ἐν ἀσφαλεῖ τόπῳ παραθέμενος, η διὰ τὸ μὴ ἀπολέθειν ἀποδημῶν ἐπερέστο τούτο. εἴτα κατέληπτεν ἀπικαλαθόμενος ἐν τῷ τόπῳ τοῦτο. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν καλῆ πλοτεῖ συγκαλαγμάτων τοῦ αὐτὸν κορᾶς, οἷον ἐπὶ κομμοδάτου ήτοι τοῦ ἐν κροτοῖσι δοθέντος, η ἐπὶ λοκάτου η μισθωμάτων ἐκδοσεως, η ἐπὶ τοῦ ἐνεργωμάτου. [Sch. i. II. 120.]

ἐπὶ τῆς περὶ ἀποκρυβέντων πραγμάτων ἀγωγῆς] Τοῦ Ἐναντιοφ. Τὸ τῆς ἀδ ἐξιβένδονυ μετὰ λεπτοτέρας διαστίξεως εἴησθαι βιβ. i. tit. δ. διγ. μ. θεμ. β.

Στεφ. Τῆς γάρ ἀδ ἐξιβένδονυ κανουμένης, ἐν τῷ τόπῳ, καθ' ὃ γέγονεν ἡ προκαταρξίς, δεῖ παραπτεῖν τὸ πρᾶγμα, κανδύνων μέγτοι τοῦ ἐνέργοντος καὶ δαπανήμασι, πλὴν εἰ μη ἐπίτηδες ὁ ἐναγόμενος εἰς ἄλλον μετενήρχει τοπον τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ βλάψων τὸν ὄπτοσα, ηδὶς οἱ Οὐλπιανοὶ ἐν τῷ σ. τον δὲ ιονδίκις βιβ. tit. δ. διγ. μ. φησίν.

L. 12. §. 2. Καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ μεσεγγυητοῦ ἐνόγεται.

D. eod. Ωςπερ τὸ ἐξ ἐπερωτήσεως η ἐκ διαθήκης χρεω-D. eod. στούμενον μετὰ προκαταρξίν τῷ ἐναγομένῳ ἀπόλληνται, οὗτω καὶ τῷ⁶⁾ παραθήκην δεξιμένω, εἰ δυνάμενος ἐν τῇ προκαταρξίᾳ ἀποδοῦναι οὐκ ἀπέδωκεν.

ώς περ τὸ ἐξ ἐπερωτήσεως] Εὖν ἐπερωτήσω τινά, διολογεῖς διδόναι μοι Στίχον τὸν σὸν οἰκεῖην, η εἰ καὶ τις τελετῶν γράψει σε κληρονόμον καὶ τὸν σὸν οἰκεῖην ἐμοὶ ληγατεῖσι, κανόνων κατὰ σου τὴν ἐξ στοπούλατον η τὴν ἐξ τεσταμέντο, εἰ δὲ τις μετὰ προκαταρξίν προσγένηται βιβλή τῷ πρᾶγματι, ταῦτη ὁ ἐναγόμενος ἐπιγνωστεῖ. τὸ αὐτὸν τρόπῳ εἴαν τις ἐναγόμενος τῇ δεπόσιτο μη καὶ αὐτὴν ἀπόδω τὴν ἡμέραν τὸ δεπόσιτο, ἡργήσασθαι δὲ τὴν ἀπόδοσαν, οὐκ ἐπειδὴ δεσποτεῖς οὐν ηδὶς κανόν, ἀλλ ἐπειδὴ τὸν κανόντα προκαταρξωμόν τούτου προπτεύειν μη κατὰ γράψην τὸ δεπόσιτον κατεῖν, η ἐνομίζει, μη εἶναι κληρονόμον τοῦ παραθεμένου, οὐν ὑπόκειται τῇ διοικητῇ βιβλή, γρούς μέγτοι μετὰ ταῦτα τὸ ἀληθές καὶ μη ἀπόδιδον, τὴν τῷ πρᾶγματι οὐμβισθένταν ἐπιγνωστεῖ ζημιαν· δόλον γάρ ἀμαρτιανεῖ, μαθὼν τὸ ἀληθές, εἴτα οὐκ ἀποδοῦν τῷ παραθεμένῳ. πρὸς τῇ δεπόσιτο καὶ ὁ κονδετίκιος ἀριστερῶν, ἀλλ ἡ τρικατάτη ἤντια δόλος ἀμαρτηθῆ παρόν τὸν δεπόσιτον. οὐ γάρ ὁ δεκόμενος τὸ δεπόσιτον ἐκ μόνου τοῦ δεξιαθεμάτων γίνεται τῇ δεπόσιτο, ἀλλ καὶ ἐκ τοῦ δολερῶν αναστραφταί περὶ αὐτοῦ.

τῷ ἐναγομένῳ ἀπόλληνται] Στεφ. Τοῦτο νόησον,

pensa Romam depositum esse transferendum: nam hoc tacite pacto inest.

Propter regulam dicentem: officium suum nemini damnosum est.

Ubi depositum est²⁾, redditur, ubicumque depositum sit. Idem etiam in omnibus bonae fidei actionibus obtinet. Auditur autem actor, si velit suis impensis et suo periculo rem perfervi: hoc enim et in ad exhibendum actione³⁾ servatur.

2) ubi depositum est] Anonymi. De impensis lege lib. 6. tit. 1. dig. 10. Et eo loco reddi depositum oportet, quo sine dolo eius, qui depositum suscepit, reperitur. Itaque non discernimus, in qua regione depositum sit, sed quo in loco sine dolo depositari reperitur. Forte enim vel tanquam in loco tuto illud in certa urbe depositus, vel ne periret, peregre secum depositum tulit et deinde eius oblitus id in certo loco reliquit. Hoc non solum in depositi actione, sed in omnibus bonae fidei iudiciis accipiendo est, verbi causa, in commodati, locati et pignoratitia actione. Sed si actor suis impensis suoque periculo ex provincia Romam depositum perfervi velit, indulgendum ei est. Nam et in actione ad exhibendum mota hoc obtinet, cum in alio loco, quam in quo lis agitur, res sita est.

Non contendimus, qua in regione depositum sit, sed quo in loco reperitur sine dolo depositari, redditur. Forte quasi in tuto loco depositurus, aut, ne interiret, peregre secum tulerat: deinde eius oblitus in certo loco id reliquit. Idem in omnibus bonae fidei iudiciis accipiendo est, puta in commodato, vel locato et conducto, vel pignore.

3) in ad exhibendum actione] Enantioph. De actione ad exhibendum subtiliori distinctione agitur lib. 10. tit. 4. dig. II. them. 2.

Stephani. Nam cum ad exhibendum agitur, in eo loco, in quo lis contestata est, rem exhiberi oportet, periculo tamen et impensa actoris, nisi reus de industria rem, ut actorem laederet, alium in locum pertulit, ut Ulpianus lib. 6. eorum, qui de iudiciis sunt, tit. 4. dig. 11. ait.

Heres quoque sequestri convenitur.

Quemadmodum quod ex stipulatu⁴⁾ vel ex testamento debetur, post litem contestatam reo perit⁵⁾, ita etiam ei, qui depositum suscepit, si, cum posset litis contestatae tempore reddere, non reddidit.

4) quemadmodum quod ex stipulatu] Si stipulatus ab aliquo sim: spondesne, Stichum servum tuum mihi dare? vel si quis heredem te scripserit et servum tuum mihi legaverit, adversus te ex stipulatu aut ex testamento agam. Sed si post litem contestatam rei damnum illatum sit, hoc reum spectabit. Eodem modo si quis depositi conventus non eadem die depositum reddidit, imo reddere recusavit, non quia actor dominus non esset, sed quia eum, qui procuratio nomine experiebatur, non voluntate domini agere suspicabatur, vel quia putabat, actorem non esse depositoris heredem, damnum simile ad eum non spectat. Si tamen cognita postea veritate rem non reddit, damnum rei illatum agnoscat: dolo enim facit, qui cognita veritate depositori rem non reddit. Praeter depositi actionem etiam conductio competit, sed tunc, cum dolus a depositario admissus sit. Nam qui depositum suscepit, non eo solum, quod suscepit depositum, depositi tenetur actione, sed quod dolose in eo versatus est.

5) reo perit] Stephani. Hoc accipe, cum res non

q) Sic Cod. Coisl. Fabr. κεχρημένον. r) Cod. Coisl. addit εἰ, quod deest apud Fabr. et abundare videtur. s) Fabr. add. τὴν, quod deest in Cod. Coisl.

ἐν ᾧ μὴ φυσικῇ τινὶ ἀπολεῖται τὸ πρᾶγμα διεφθάρω· τότε γάρ, καν̄ μετὰ προκαταρξῶν τούτο γένηται, τὸν ἕκτονδε δοξῆ ἡ ζημία, οὐδὲ ὁ Γάιος ἐν τῷ ιδ. διγ. φρονίν.

† Τοῦτο ωρῆσον, ἐν ᾧ μὴ φυσικῇ τινὶ ἀπολεῖται τὸ πρᾶγμα διεφθάρω· τότε γάρ, καν̄ μετὰ προκαταρξῶν τούτο γένηται, τὸν ἕκτονδε δοξῆ ἡ ζημία. ἀστέον, ὅτι ἐπὶ τῆς πρᾶγμας δηλούντος τοῦ ἔναγομένου, καὶ πρὸ ψήφου, η̄ μετὰ τὴν ψήφου μεν, ἐντὸς δὲ τοῦ καιροῦ τῆς καταδίκης, καὶ οὐν̄ ἣ βενάλιον τὸ πρᾶγμα, τᾶς δευτότητης ἔγκυδυνεύεται, καὶ ζητεῖ περὶ τούτου τοῦ θεμάτος τὸ ιδ. κεφαλαιον τούτου τοῦ τίτλου. ὅτι δέ, ἐντὸς τῆς τετραμήνου εἰ φθάρῃ τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἔγκυδυνεύεται τῷ ἔναγομένῳ, καὶ ἐπὶ τῶν μετέκεινα εὐρήσεις ἐν κεφ. ιγ'. τοῦ ἵ. βιβ. τιτ. β'. [Sch. k. II. 120.]

† Ἀλλ̄ ἡ παρατήσης αὐτοῦ περὶ τοῦ φυσικῶς φθαρόντος τοῦ πρᾶγματος πρὸ ψήφου μὴ βενάλιον ὄντος δηλοδή, ἀπὸ προκαταρξῶν μὴ ἔγκυδυνεύοντος¹⁾ τῷ ἔναγομένῳ, ἐπὶ τῶν ἦρ̄ μοισθῶν ἐπὶ δὲ τῶν περσονάλιων, οἷον ἐπὶ τοῦ ἀπὸ ἑπο-φωτήσεως κεχρεωστημένου η̄ ἀπὸ ληγάτου, ἀδιαστήτως γίνεται ἡ καταδίκη. οὐδίως καὶ ἐπὶ τοῦ τροπικαρίου, ἀνάγνωσθε δὲ τῷ παραγγεφήν τοῦ τέλους, ἥπερ ἔγραφατο ἐν τῷ ισ'. κεφ. τοῦ α'. τιτ. τοῦ ιε'. βιβ. οὐ η̄ ἀρχή· εἴναι τὸ ἐκδικούμενον ἀποφθάνη-

[Sch. k. II. 120.]

ιγ'.ⁱⁱ⁾ Ἐὰν ἀγνοῶ, διοικητὴν τῶν πραγμάτων ἡ κληρονόμοι εἶναι τοῦ παραθεμένον μοι τὸν κινοῦντα, δόλον οὐ ποιῶ μὴ ἀποδιδοὺς αὐτῷ· εἰ μὴ ἄρα καὶ μετὰ τὸ γνῶναι οὐκ ἀποδίδωμι.

Ἐπὶ τοῦ δεπόσιτου³⁾ χώρᾳ τῇ περὶ παραγγελίας ἀγωγῆ καὶ^{w)} τῇ ἀπαιτούσῃ τὸ κλαπέν πρᾶγμα· οὐκ εὐθέως μέντοι, ἀλλὰ μετὰ τὸ πλημμυρηθῆναι δόλον.

οὐκ εὐθέως μέντοι] Τοῦ Ἀνων. Οὐ γάρ πάντως τὸ δεπόσιτον ἀρνούμενος καὶ μέττη ἔστιν, ἀλλ̄ ὅτε διὰ τὸ ἀποστεγῆσαι καὶ ἔχειν αὐτό, ὡς βιβ. μζ̄. τιτ. β'. διγ. α'. καὶ β'. φρονίν καὶ βιβ. μα'. τιτ. β'. διγ. δ'. ὅτι, ἐὰν πρᾶγμα παράθωμά σοι καὶ ὀργῆσαι αὐτό, παρὸς ἐμοὶ η̄ νομὴ μένει· ἐὰν δὲ οὐκ εὐθέως μέντοι τῶν προσώπων, ἀλλ̄ ἐκ τῶν κληρονομιῶν μερῶν.

ιδ'.^{x)} Ἐὰν κατὰ τὸ πλεῖον μέρος υπειχελευσθῇ^{y)} ἡ τοῦ παραθεμένον κληρονόμια, ἀποδίδοται τὸ πρᾶγμα τοῖς παροῦσιν, ἀσφαλεῖς ἀξιοχρέον τῷ τὴν παραθήκην δεξαμένω διδομένης. τὸ μεῖζον μέρος νοοῦμεν δὲ οὐκ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσώπων, ἀλλ̄ ἐκ τῶν κληρονομιῶν μερῶν.

ἐὰν κατὰ τὸ πλεῖον μέρος ὑπειχελευσθῇ^{z)}] Τίτος παραθεμένος μοι πρᾶγμα τελεύτων ἐνεστήσατο ε. κληρονόμους, εξ ὧν οἱ μὲν β'. εἰς ζ. ἔγραψαν οὐγκίας, οἱ δὲ γ'. εἰς ε. τινὲς ἐν τούτων ηδίεντων. οὐγκίας, εἰς τοὺς ἀδιεισιστούσους ὅρθως ἀποδιδωματὶ δεπόσιτον, καὶ λέγουσι, ὅτι, εἰ τὸ μεῖζον μέρος ηδίεντεν, ὅρθως πιγούσσων²⁾ αὐτοῖς ἀποδοθῆται τὸ δεπόσιτον. τὸ δὲ μεῖζον οὐκ ἐν τοῦ πλήθους τῶν προσώπων, ἀλλ̄ ἐκ τοῦ μεῖζον τῆς κληρονομίας μέρους νοοῦμεν· οἷον εἰ συνέβη τοὺς διο τοὺς κεγραμμένους εἰς τὰς ζ. οὐγκίας ἀδιενέσου, παρέχοντας ἀσφαλεῖς δηλούντοις δεσφενδεύσουνοι με πρὸς τοὺς μετὰ ταῦτα ἀδιενέσουτας.

Στεφ. Σημειώσω καὶ ἐνταῦθα, ὅτι χοή γενέσθαι τὴν διαίσθησιν τοῦ δεπόσιτου, τελεύτῶν τοῦ παραθεμένου ἐπὶ πολλοῖς κληρονόμοις, καὶ τινῶν μὲν ἀδιενέσουτων, τινῶν δὲ μήτων. τούτῳ δὲ νότον, ἐνθα τὸ πρᾶγμα φυσικὴ διαισθέσαι. οὐδέν γάρ ἐκ τοῦ α'. διγ. μαθών, ὅτι, ἐνθα τὸ δεπόσιτον οὐκ ἐπιδέχεται διαισθέσαι (τυχὸν γαρ δίκος ἢ παρατεθεὶς), τότε ἀδιαισθήτως καὶ ἐν τῷ κληρονόμων, ἀσφαλεῖς μέντοι ἀξιοχρέων παρέχονται, χοή δοθῆται τὸ δεπόσιτον εξ δλοκληροῦ. διαφορὰ οὖν, ὅτι τοῦ πλείονος μέρους ἀδιενέσουτος, καν̄ τὸ πρᾶγμα διαισθεῖται φυσική, δίδοται τοῖς ἀδιενέσαις καντίονος

naturali quodam interitu perierit: tunc enim, licet post item contestatam hoc factum sit, actorem damnum respicit, ut Gaius dig. 14. ait.

Hoc intellige, cum res non naturali quodam interitu perierit: tunc enim, licet post item contestatam hoc factum sit, actorem damnum respicit. Sciendum est, in deposito, si res naturaliter interierit, sine facto scilicet rei, sive ante sententiam, sive postea quidem, sed intra tempus iudicati, nec venalis esset, periculum domini esse. Et quaere eo de casu cap. 14. huius tituli. Quod autem, si intra quatuor menses res perierit, periculum rei non sit, invenies etiam postea cap. 13. tit. 2. lib. 10.

Verum observatio eius de periculo rei, quae inde a tempore litis contestatae ante sententiam naturaliter perii, et venalis non erat, ad reum non spectante, de actionibus in rem accipiat. In personalibus autem, veluti in re, quae ex stipulatione vel ex causa legati debetur, condemnatio indistincte fit. Similiter et in condictione triticia. Lege autem adnotationem sub finem, quam scripsit ad cap. 16. tit. 1. lib. 15. cuius initium est: Si id, quod pertinet, mortuum sit.

XIII. Si ignorem, procuratorem aut heredem de L. 13. pr. positionis esse eum, qui mecum agit, dolo non facio, D. XVI. 3. si ei non reddam: nisi postea, quam cognovi, non reddam.

In deposito locus etiam est condictioni furtivae: §. 1. non statim tamen¹⁾, sed post dolum admissum.

1) non statim tamen] Anonymi. Non utique enim fur est, qui depositum abnegat, sed cum ideo inficiatur, ut rem domino eripiat eamque ipse habeat, ut lib. 47. tit. 2. dig. 1. et 2., et lib. 41. tit. 2. dig. 4. ubi dicitur, si rem apud te deposuerim tuque eam abnegaveris, possessionem apud me manere: sed si furandi animo eam contrectaveris, me desinere possidere.

XIV. Si ex maiore parte adita fuerit¹⁾ deposito hereditas, restituitur res praesentibus, cautione D. ead. idonea ei, qui depositum suscepit, praestanda. Maiores autem partem intelligimus non ex numero personarum, sed ex portionibus hereditariis.

1) si ex maiore parte adita fuerit] Titius, qui rem apud me deposuerat, moribundus heredes quinque instituit, ex quibus duo in septem uncias, tres in quinque uncias scripti erant. Quidam ex his adiecerunt. Quaeritur, an his, qui adiecerunt, recte depositum reddam. Et dicimus, si maior pars adiecerit, recte his praesentibus depositum reddi. Maiorem autem partem non ex numero personarum, sed ex maiore hereditatis parte intelligimus: puta si duos heredes in septem uncias scriptos adire contigerit, praestanda videlicet ab his cautione de me adversus postea adituros defendendo.

Stephani. Nota et hoc loco, dividendam esse rem depositam, si deposito pluribus heredibus relictis decesserit, quorum alii hereditatem adiecerunt, alii nondum adiecerunt. Hoc autem accipe, si res naturalem divisionem admittit. Nam dig. 1. didicisti, si depositum dividi non possit (puta si lanx deposita sit) indistincte unicam ex heredibus, cautionem tamen idoneam praestanti, depositum in solidum reddi debere. Hoc igitur interest, quod, si maior pars heredum adiecerit, licet res naturaliter dividi possit, tamen his, qui adiecerunt, redditur, cau-

t) Fabr. ἔγκυδυνεύει. Malim ἔγκυδυνεύοντος referendum ad πρᾶγματος. Nam illud ἔγκυδυνεύει cum prioribus apte inagi nequit. ii) ιγ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. Ceterum I. 13. pr. iisdem verbis exhibet Sch. c. ad Basil. XXIII. 3. cap. 24. Fabr. T. III. p. 434. r) Sic Cod. Coisl. Fabr. παραθεμένον. w) τῇ περὶ παραγγελίας ἀγωγῆ καὶ Cod. Coisl. Desunt apud Fabr. qui habet χώρα τῇ ἀγωγῇ τῇ ἀπαιτούσῃ κ. τ. λ. Quae actio sit ἀγωγὴ περὶ παραγγελίας, non intelligo. Παραγγελία Graecis est interdictum. Sed cui interdicto locus sit, nescio. x) ιδ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. y) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. ὑπειχελευθή, quod prorsus falsum est, licet ita quoque legat Cuiacius Comm. in Papin. Lib. X. Resp. Opp. postum. T. I. p. 450. z) Cod. Coisl. παροῦσιν. Sed legendum παροῦσιν.

παρεχομένης. εἶπον δέ σοι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀ'. διγ. ὅτι ἀναγνωστέον τὴν τελευτήν διατ. τῆς δεπόσιτη τοῦ δ'. βιβ. τοῦ καθ. ὥστε τὸ ἑργμένον ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ὡς ἡ μετὰ προκαταρξίν ἀπώλεια ἡμιοῦ τὸν φέον, ἐπὶ τοῖς μη φυσικῶς προσγνωμέναις νόησον φθορᾶς.

† Τὸ γάρ ὅτι δύο μὲν εἰς ἐπίκανον οὐχίας, τοῖς δὲ εἰς ἐξηραφατο; οἱ γοῦν ἀδιτεύσαντες τὸ πλεῖον μερός λαμβάνουσι τοῦ^a δεπόσιτον, ασφαλιζόμενοι πρὸς τὸν δεποσιτικὸν, ὡς δεφεύδενονταν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς μήπω ἀδιτεύσαντας. [Sch. I. II. 121.]

L. 14. §. 1. Εἴτε^b δὲ τὴν παραθήκην λαβάν^c), εἴτε δὲ κληρο-D. XVI. 3. νόμος αὐτοῦ^d) ἐναχθῆ, καὶ φυσικῶς τὸ πρᾶγμα πρὸ ψῆφου φθαρῇ, (τυχὸν γάρ δοῦλος ἦν καὶ ἀπέθανει, ἐλενθεροῦται^e). εἴτε καὶ παρὰ τῷ ἐνάγοντι ἀποκαταστάντι ἀπώλλυτο^f).

καὶ φυσικῶς] Στεφ. Τοῦτο ποιεῖ τὴν διαφορὰν τοῦ παρόντος καὶ τοῦ ιβ'. διγ. ἐπειδὴ φυσικὴ την ἀπώλειαν λέγει φθαρῆναι μετὰ προκαταρξίν τὸ παρατεθέν. ἔχει οὐτὶ ταῦτη τὴν διαφορὰν. προκαταρξέως γάρ γενομένης ἐάν μετὰ φυσικὴν ἀπώλειαν ἐφθάψῃ τὸ παρατεθέν, τῷ ἐναχθέντι^g) καὶ διδυνεύεται, πλὴν^h) εἰ, μὴ βενάλιον ἦτοιⁱ) πρασμάτων ἢ τὸ πρᾶγμα καὶ ἔμελλεν^j) αὐτὸν πιτύων^k) ὁ παραθέμενος^m), μὴ ἡμιοὐσθαῖ, εἰⁿ) ἀπεδόθη ἀντὶ ἐν καιρῷ^o) προσκαταρξέως. καὶ ἔκεινον δὲ ὀμολογεῖται, ὅτι μετὰ προκαταρξίν πάντως τῷ ἐναχθέντι καὶ διδυνεύεται, κατὰ τὸ κείμενον ἐν τῷ ιζ., διγ. τῆς οπεριαλίας τῶν δὲ ιονδίκων. [Sch. m. II. 121.]

πρὸ ψῆφον^p] † Δεῖ γάρ τὴν φυσικὴν φθορὰν τοῦ δεποσίτουν ἐπιγνωσκειν τὸν ἐνάγοντα μονον, εἰ τῇ τοιαύτῃ ὑπέπιπτεν αὐτὸν φθορὴ καὶ ἀποδοθέν τῷ παραθεμένῳ, ὡς τὸ εἰσημένον ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσι, ὡς ἡ μετὰ προκαταρξίν φθορὰ καὶ ἀπώλεια ἡμιοῦ τὸν φέον, ἐπὶ τῇ μη φυσικῶς προσγνωμένης φθορὰς νοῆσομεν. [Sch. n. II. 121.]

† Εἰ δὲ ἡθέλησε πιπράσκειν δὲ ἐνάγων αὐτό, καὶ πρὸ τῆς ψῆφου φθαρῇ, τῷ ἐνάγομένῳ ἀφορᾷ^q ἡζημία. [Sch. o. II. 121.]

L. 15. ιε'.^r) Ο τὸ ἴδιον ἐν παραθήκῃ, ἡ κορήσει, ἡ μ-D. eod. σθώσει, ἡ παρακλήσει λαβάν οὐκ ἐνέχεται τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῇ, ἡ^s) τῇ περὶ τῶν ἐν κορήσει διδομένων, ἡ τῇ περὶ μισθώσεως, ἡ τῇ περὶ παρακλήσεως ἀγωγῇ.

δὲ τὸ ἴδιον]^t Στεφ. Σημέωσα, ὅτι, ἐάν τις τὸ ἴδιον δέξται πρᾶγμα ὡς δεπόσιτον, ἡ κομμιδάτον, ἡ προσεκάπιον, ἡ κατὰ μισθῶν, οὐκ ὑφίσταται πρόκριμα περὶ τὴν οἰκείαν δεσποτείαν, οὐδὲ κατέχεται τῇ ὅστι τοῦ συναλλαγμάτος ἀγωγῇ-ὑπεξελέ^u) μοι τὸν χρεωτήρ^v, οὗτος γάρ δύναται καὶ μισθούσθαι καὶ προσεκάπιον^w) λαμβάνει πάγια τὸν διαιτοῦ τὸ ἐνέχον, ὡς οὐ^x) Φλωρεντίνος ἐν τῷ λε. διγ. τῆς πιγνεοστικίας τοῦ παρόντος συντάγματος^y) φθάσας ἐδίδαξεν^z). ὁ γάρ δωνεστής ἐπὶ τοῖς ἐνεχόντοις δικαίων ἔχει νομῆν^w), εἰδὼς οὖν ἴδιον τὸ πρᾶγμα μισθούται καὶ εἰσότος κατέχεται, ὥστε καὶ δὲ Τριγωνών^z) πρὸς τῷ τελεῖ τοῦ λα. γ.) διγ.^z) λέγει, μὴ συντασθαι δεπόσιτον, ἐνθα τῷ δεσπότῃ τὸ πρᾶγμα παραπέθεται δὲ κλέπτης. πανταχοῦ^z) ἀγνοοῦντα τὸν δεσπότην θεμάτισον. [Sch. o. p. II. 121.]

L. 16. ιε'.^b) Ἐὰν τὸ παρατεθέν μοι παραθεμάται σοι, καὶ D. eod. ποιήσῃς δόλον, ἐνέχομαι τῷ παραθεμένῳ μοι εἰς τὸ ἐκχωρῆσαι τὰς κατὰ σοῦ^c) ἀγωγάς.

ἐὰν τὸ παρατεθέν μοι]^d Στεφ. Τοῦτο νόησον, ἐν ᾧ δίκαιο δόλον τοῦτο παραθεμάτη πανταχοῦ γάρ ἔγνως, ὅτι ἀπὸ δόλου κατέχεται ὁ δεποσιτικός.

Τοῦ Ἐπαντοφ. Ἐγ τῇ ζ. διατ. τοῦ λδ. πτ. τοῦ δ'. βιβ. τοῦ καθ. φησὶν, ὅτι ὁ δεποσιτάριος οὐκείη ὄνοματι ἐτέρῳ παρα-

τιονē praestanda. Dixi tibi eodem dig. I. legendam esse constitutionem ultimam depositi lib. 4. Cod. Itaque, quod anteā dictum est, rei interitum post item contestatam reum spectare, de interitu, qui non naturaliter evenit, intellige.

Quid enim, si duos ex septunce, tres autem ex quinque heredes scriperit? si igitur maior pars adierit, depositum recipiunt, cautione depositario praestita de eo adversus reliquos, qui nondum adierunt, defendendo.

Sive cum eo, qui depositum accepit, sive cum herede eius actum sit, et naturaliter²⁾ res ante rem iudicatam³⁾ interierit, (fortasse enim servus erat et mortuus est) liberatur: siquidem et apud actorem interitura esset, si restituta esset.

2) et naturaliter] Stephani. Hoc differentiam huius et 12. digesti efficit, quod dicit, naturali quodam interitu rem depositum post item contestatam periisse. Nota igitur hanc differentiam. Nam post item contestatam si res deposita naturaliter interierit, actori perit, nisi res venalis erat, et depositor ea vendita damnum passurus non fuisset, si res tempore litis contestatae ei restituta fuisset. Certum autem est, post item contestatam omnino reo perire rem, uti dig. 17. tit. de rei vindicatione in libris de iudiciis dicitur.

3) ante rem iudicatam] Actor enim naturalem rei depositas interitum tum solum agnoscere debet, cum eodem modo res interitura fuisset, etsi restituta esset depositori: ut quod supra dictum est, post item contestatam rei interitum ad reum pertinere, de interitu non naturali intelligamus.

Si vero actor eam rem distracturus esset, licet ante sententiam res perierit, damnum reum respicit.

XV. Qui rem suam¹⁾ custodiendam vel utendam accipit, vel conduceit, vel precario accipit, non tenetur depositi, vel commodati, vel locati actione, vel ea, quae de precario competit.

1) qui rem suam] Stephani. Nota, eum, qui rem suam custodiendam vel utendam vel precario accipit, vel conduceit, nullum circa dominium suum pati praeiudicium, nec actione ex contractu teneri. Excipias tamen debitorem: is enim a creditore pignus et conduceare et precario accipere potest, ut Florentinus dig. 35. tit. de pignoratitia actione huius partis ante docuit. Nam creditor in pignore iustum habet possessionem. Sciens igitur rem suam esse, eam conductit et merito tenetur. Itaque et Tryphoninus circa finem dig. 31. dicit, depositum non contrahi, si fur apud dominum rem deposuerit. Ubique finge, dominum, rem suam esse, ignorare.

XVI. Si rem apud me depositam¹⁾ apud te deponam, et dolo quid admiseris, ei, qui apud me depositum, actiones adversus te praestare teneor.

1) si rem apud me depositam] Stephani. Hoc intellige, si citra datum rem depositum: ubique enim dicisti, de dolo depositarium teneri.

Enantiophanis. Const. 7. tit. 34. lib. 4. Cod. dicitur, depositarium, qui suo nomine rem apud alium depositum,

a) Fabr. τόν. Scribendum τό. b) L. 14. §. 1. habet fere iisdem verbis Harm. III. 9. §. 6. c) Harm. παραπαταθήκην δεξάμενος. d) αὐτοῦ deest apud Harm. e) Sic Fabr. Cod. Coisl. Λευθερώσα. f) Harm. ἀπόλλοτο. g) Sic Cod. Coisl. Sed legendum τῷ ἐνάγοντι. h) Inde a πλὴν usque ad καιρῷ τῆς προκαταρξέως hoc scholium habet Fabr. i) τῇ Fabr. k) Fabr. ἡμελλεν. l) Fabr. περιγράψειν. m) Fabr. addit. κατ. n) Fabr. εἰς. o) Fabr. addit. τῆς p) ιε'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. q) η Cod. Coisl. Fabr. κατ. Πριus praefero. r) Inde ab ἵπεξει hoc scholium habet Fabr. s) Fabr. προσεκάπιον. t) ὁ apud Fabr. deest. u) Fabr. male συναλλαγμάτος. v) Fabr. ἔδειξεν. w) Fabr. ὁ γάρ δωνεστής ἐδειξε δικαίων ἔχει νομῆν. quad probari nequit. x) Fabr. Τριγωνών. y) Fabr. τὸ τέλος τοῦ λβ'. z) Fabr. κεφαλαιον. a) Fabr. pro πανταχοῦ habet ἀελ. b) ιε'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. c) κατὰ σοῦ. Cod. Coisl. Deest apud Fabr.

Θέμενος ἀναγκάζεται αὐτῷ δοῦναι. ἐν δὲ τῇ ἡδ. διστ. τοῦ μβ; τι. τον χ. βιθ; φησίν, οὐ, εἰ ἔτερος παραπέδεται πρᾶγμα μου, καὶ κατὰ σοῦ αὐτὸς ἔξεβέδοναι καὶ ὑψόμ. εἰ δὲ συνεφανησεν, αὐτὸς δοθῆται μοι, κληρονομῶν μὲν αὐτοῦ διέσκεται ἔχω δεποτίτι, μὴ κληρονομῶν δὲ οὐτίλιαν.

† Σητει τούτου τοῦ^Δ τίτλου τὸ μά. κεφ. καὶ μή σοι ἐναποθῇ. ὁ πρώτος κατέχεται τῇ δεποτίτον ἐπὶ ἐκχωρησεῖ τῆς δεποτίτου, ἢν αὐτὸς ἔχοταί τοι ἐτέσσον. [Sch. q. II. 121.]

τ'. ε'). Τῷ μεσεγγυητῇ οὐχ εἰς μόρος, ἀλλὰ πολλοὶ παραπέδεται, φιλονεκίας αὐτοῖς γινομένης· καὶ δοκεῖ ἔκαστος εἰς ὀλόκληρον παραπέδεσθαι. τούταντίον δὲ ἐπὶ πολλῶν πρᾶγμα κοινὸν παραθεμένων.

τῷ μεσεγγυητῇ] Σημείωσαι, ὅτι ἐνὸς παραθεμένου πρᾶγμα, οὐ γίνεται σεκουνετόραμα δεποτίτι· ὥσπερ οὐν οὐδὲ πολλῶν παραπέδεμένου, εἰ μὴ ἐπίμαχον ἢ τὸ πρᾶγμα. οημείωσαι δέ, ὅτι καὶ ἐαν τις ὑξενία νέμεσθαι πρᾶγμα, καὶ μετὰ ταῦτα γενομένης αὐτῷ ἀμφιβολίας περὶ αὐτὸν μεσεγγυητῇ τούτῳ, οὐ προ.....^Ι) τῷ πρὸ τῆς ἀμφιβολίας τῆς νομῆς χρόνῳ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἔμεινε τὸ πρᾶγμα παρὰ τῷ σεκουνετῷ ήτοι συνθηκοφύλακι.

† Σημείωσαι· ἐνὸς παραθεμένου πρᾶγμα οὐ τίτλεται σεκουνετῷ δεποτίτον, ὥσπερ οὐν οὐδὲ πολλῶν παραπέδεμένου, εἰ μὴ ἐπίμαχον ἢ τὸ πρᾶγμα· ἐπίμαχον γάρ ὅτος, σεκουνετῷ τίτλεται δεποτίτου. ὅταν δὲ πολλοὶ κοινὸν πρᾶγμα παραθεμένων, ἔκαστος πρὸ παρετῇ ἔχει τὴν δεποτίτον. [Sch. r. II. 121.]

φιλογεινίας αὐτοῖς γινομένης^Δ] Τοιτέστιν, ὅταν φιλονεκίαν πρᾶγμα παρὰ πολλῶν παραπέδη^γς), δοκεῖ παρὰ ἔκαστον εἰς ὀλόκληρον πολλὰ πράγματα παραπέδεσθαι. ὅταν δὲ πολλοὶ παραθεμένων πρᾶγμα κοινόν, δοκεῖ παρὰ ἐνὸς πρᾶγμα παραπέδεσθαι. [Sch. s. II. 121.]

δοκεῖ ἔκαστος εἰς ὀλόκληρον^Δ] † Ἀδηλον γάρ, ποὺς ἔτιν ὁ τικῆσαι ὄφειλον ἐπὶ τῷ πρᾶγματι, ἐπὶ δὲ τοῦ κοινοῦ ἔκαστος ἔχει πρὸ παρετῇ ἢ εἰς μέρος τὴν δεποτίτον. [Sch. t. II. 122.]

‘Η δεποτεία καὶ ἡ νομὴ τοῦ παραθεμένον μένει, πλὴν τοῦ μεσεγγυητήνον· ἐκεῖ γάρ ὁ μεσεγγυητής νέμεται, δοκοῦσι δὲ παραπέδεσθαι, ἐφ' ὃ μηδενὶ τῶν μερῶν εἰς νομὴν λογισθῆναι τὸν χρόνον.

ἡ δεποτεία καὶ ἡ νομὴ^Δ] † ‘Ο^Δ) παραθεμένος οὐ μόνον ἔχει παρὰ ἐντῷ φιλαπομένῃ τῷ δεποτείᾳ^Δ, ἀλλὰ καὶ τὴν νομὴν φυσικὴν γάρ μονη πατοχῇ ἔστι παρὰ τὸ δεποτείᾳ. εἰ δὲ παρὰ^Δ σεκουνετῷ^Δ) δεδοται^Δς, τοτε ἡ νομὴ μετατίθεται ἐπὶ τὸν σεκουνετώσα^Δ). ἀμέλει συδετέρου τῶν δικαιομένων νομὴ συντάπτεται τῷ χρόνῳ, ὃν ἐνεμίζθη ὁ σεκουνετῷ. οἷον ἐνεμόμητρ ἐγὼ ἀλλότριον πρᾶγμα βίνα φίδε^Δ). ἐδεύμητρ οὐσιουκαπίτονος^Δ) πρὸς κτημα δεποτείας. ὑπελαπάνετο χρύνος βραχίνης, οἷον διμήρος πρὸς πλήρωσι τῆς οὐσιουκαπίτονος, ἐν τῷ μεταξὺ καὶ^Δ ἐμοὶ καὶ ἔτερος γέγονε περὶ τοῦ αὐτοῦ πρᾶγματος ἀμφιβολίους^Δ εἶμεσγγυητῇ) τὸ πρᾶγμα· ἔμεινε παρὰ τῷ σεκουνετῷ μηδενὶ γ.^Δ δικαιουμένος περὶ τοῦ πρᾶγματος παλλίονος ἔτυχον ψήφον. λαβὼν τὸ πρᾶγμα ὃν δικαιαὶ λέγεται ἐμμαρτυρεῖσθαι^Δ τοις παρὰ τοῦ ἀληθῆς δεποτότον, ὃς διὰ τῆς οὐσιουκαπίτονος ἐκτησμάτη τῷ^Δ) ἐπὶ τῷ πρᾶγματι δεποτείᾳ· οὐ^Δ γάρ τῷ προτῷ τῆς ἀμφιβολίας νομὴ προτείθεται ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἔμεινε τὸ πρᾶγμα παρὰ τῷ σεκουνετῷ. [Sch. u. II. 122.]

η'. ν)^Δ ‘Ο λαβὼν παραθεμή^Δ) ἀπὸ θορύβου ἢ ἐπιρρομοῦ ἢ πτώσεως ἢ τυναγίου, διηνεκάς καὶ εἰς ὀλόκληρον καὶ εἰς τὸ διπλοῦν ἐνάγεται. ἀπὸ δὲ τοῦ δέλον αὐτοῦ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ κατὰ τὰ κληρονομιαῖς μέση, καὶ εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἐπιτόπιον.

d) τοῦ inserui. Deest apud Fabr. e) τ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. In Syn. p. 155. prooemium cap. 17. legitur. f) Quae desunt, unde oblitterata sunt in Cod. Coisl. Videtur supplendum προστίθεται. g) Sic legendum. Fabr. habet παραπέδη. h) Idem scholium usque ad finem habet Fabr. Textum exhibui e Cod. Coisl. i) Fabr. add. τοῦ δεποτού. k) Fabr. add. τῷ. l) Fabr. add. ἡνὶ τῷ μεσεγγυητῇ. m) Fabr. δίδοται. n) Fabr. nil nisi εἰς αὐτὸν. o) Fabr. bona fide. p) Fabr. hic et postea οὐσιουκαπίτονος. q) καὶ deest apud Fabr. r) Fabr. μεσεγγυητῇ. s) Fabr. τοῦ. t) τῷ deest apud Fabr. u) Fabr. οὐδέ. Postea pro τῷ πρώτῃ τῆς lege τῇ πρὸ τῆς. v) τῷ. Fabr. Deest in Cod. Coisl. w) Sic Fabr. Cod. Coisl. περιθήτη.

ad rem depositori reddendam cogi. Const. 20. autem tit. 42. lib. 3. dicitur, si alius rem meam apud te deposuerit, me adversus te ad exhibendum et in rem agere. Quodsi cam rem mihi reddi pactus est, si heres ei extitero, directam depositi actionem habeo, sin minus, utilem.

Quaere huius tituli cap. 41. nec tibi videatur contrarium. Primus tenetur depositi, ut depositi actione, qua ipse adversus alterum uteretur, cedat.

XVII. Apud sequestrem¹⁾ non unus tantum, sed L. 17. pr. plures deponunt, controversia inter eos exorta²⁾: et D. XVI. 3. videtur quisque in solidum³⁾ deponere. Aliud autem est, si plures rem communem deponunt.

1) apud sequestrem] Nota, cum unus rem deposuerit, sequestrariam depositi actionem non gigni: sicuti nec, cum plures deposuerint, nisi res litigiosa erat. Nota autem, etsi quis rem possidere coepit, eamque posthaec controversia ei de re facta apud sequestrem deposituit, temporis ante controversiam de possessione exortam non adiici tempus, quo res apud sequestrem mansit.

Nota: cum unus rem deponit, non nascitur actio sequestraria depositi, sicut nec si pures deposuerint, nisi res litigiosa esset: tunc enim nascitur sequestraria depositi. Cum autem plures rem communem deponunt, quisque pro parte depositi actionem habet.

2) controversia inter eos exorta] Hoc est, cum res, quae in controversia est, a pluribus deponitur, ab unoquoque in solidum res plures deponi videntur. Cum autem plures rem communem deponunt, ab uno res una videtur deponi.

3) videtur quisque in solidum] Incertum enim est, quis victor de re futurus sit. In re autem communi quisque pro parte depositi actionem habebit.

Proprietas et possessio rei depositae⁴⁾ apud de- L. 17. §. 1. ponentem manet, praeterquam rei sequestro depositae: tunc enim sequester possidet. Videntur autem sie deponere, ut neutrius possessioni id tempus imputetur.

4) proprietas et possessio rei depositae] Qui deposituit, non solum rei depositae proprietatem, sed etiam possessionem salvam retinet: nam naturalis tantum detentio apud depositariorum est. Si vero sequestri data res sit, possessio ad sequestrem transfertur. Tamen neutrius ex litigatoribus possessio coniungitur tempori, quo sequester possedit. Verbi gratia, rem alienam bona fide possidebam: necessaria mihi erat ad dominium acquirendum usucapio. Debeat modicum tempus, puta, duorum mensium, implendae usucaptioni. Interim inter me et alium orta est ea de re controversia: res sequestro deposita est: apud sequestrem tribus mensibus mansit. Litigans de re meliorem calculum reportavi. Re accepta dicere non possum, convenitus forte a vero domino, usucapione me rei dominium acquisivisse: nec enim possessioni ante controversiam tempus coniungitur, quo res apud sequestrem mansit.

XVIII. Qui depositum suscepit¹⁾ ex causa tu- L. 18. multus, incendii, ruinae vel naufragii, in perpetuum et in solidum et in duplum convenit. De dolo au- D. eod. tem eius heredes eius pro hereditariis portionibus, et in simplicem et intra annum similiter conveniuntur.

δικαιολόγων παραθήνεται τοῦ παραθέτη του οὐκεῖν προσῆγμα ταραχῆς ἢ ἐμπορημονὸν ἢ καταπτώσεως φόβῳ, ἢ ἐν καιρῷ ναυαγίου, δὲ λαζανὸν τὸ δετόσιτον δολερῶς αγαστροφῆ περὶ τοῦτο, δὲ μερικὸς αὐτοῦ κληρονόμος καὶ πρὸ πάρτες γεγενητίμων εἰς τὸ ἀπίλον καὶ εἰς τὸ ἔνιαντον μεθοδεύεται· δὲ γὰρ πρωτότοπος εἰς ὄλονταρον καὶ εἰς τὸ διπλόν καὶ περπετετονως κρατεῖται.

Κυριλλ. Ἐν τῶν δὲ αἰτίαις ἀπὸ δόλου τοῦ τεστάτωδος πρὸ τρεφεῖται πάρτες καὶ εἰς τὸ ἀπίλον καὶ ἵντον ἄνηνον ἑναγομαι· ἀπὸ δὲ οὐκείου δόλου εἰς τέλειον καὶ εἰς τὸ διπλόν καὶ περπετετονως.

L. 19. ιθ'.^{x)} Οἱ ἑπεξούσιοι νῦν κινεῖ τὴν περὶ παραθή-

D. XVI. 3. κῆς ἀγωγῆν.

δὲ ὑπεξούσιοις υἱός] Κινεῖ δὲ αὐτὸν οὐδὲ διαέκτικας, ἀλλὰ οὐτικίως, ὡς δὲ Οὐλπιανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν δὲ ἰονδηνὸς φησιν βιβ. τιτ. α'. διγ. η.

L. 20. ζ'. γ) Ἐὰν ἀδόλως ἀπολέσω^{z)} τὸ παρατεθέν μοι,
D. eod. οὐτέ τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ ἑνέχομαι, οὐτέ ἀσφαλίζομαι, ὡς ἀποδίδωμι, ἐὰν ἐπιλάβωμαι αὐτοῦ. εἰ δὲ ἐλθῇ εἰς ἐμὲ πάλιν, ἑνάγομαι τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ.

οὕτε — ἐνέχομαι] Μημονῶς γάρ τὸν μὴ ἔχοντα εὑχέσθαι ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἀποκαταστῆσαι τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀπολύμων, ὑστερον ἐναγόμενος, εἰ εὑρεθῇ τὸ πρᾶγμα ἐν^{y)} ἐμοὶ.

L. 21. κα'.^{b)} Ἐὰν δέ^{c)} ἑπεξούσιος μον λάβῃ παραθήκην,
D. eod. καὶ αὐτεξούσιος νῦν^{d)} γενόμενος ἢ ἐλευθερωθεὶς κατέχῃ αὐτήν, οὐτέ τῇ ἑναντιατά ἀγωγῇ τῇ^{e)} περὶ τοῦ πεκοντίλον ἑνέχομαι, ἀλλὰ δὲ νῦν ἢ ὃ ἐλευθερωθεὶς, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτιῶν ἐλευθερωθεὶς οὐκ ἐράγεται.

ἐάντον δὲ ὑπεξούσιος μον] εἴποτε^{ee)} δὲ δούλος ἀπὸ τῶν ἐν καιρῷ δουλείαις μετ' ἐλευθερίαιν κατέχεται. συμβάνει δὲ τοῦτο, ἥπκα τὸ ἐν καιρῷ δουλείαις παρατεθέν εὑρεθῇ μετά την ἐλευθερίαν κατέχων τότε, γάρ αὐτὸς ἐνέγειται καὶ οὔτε ἡτοι ἄνονυμος δὲ πεκοντίλον καὶ αὐτὸν κατέται δεποσιτι, τοις ἀπὸ κινοτέρας ἐνοχῆς εὐθυγένειον κατέχεται διγ. καὶ διὰ τοῦτο μετά την ἐμαγκαπτίονα, ἢ την ἐλευθερίαν, οὐδὲ ἡτοι ἄνονυμος ἐνέγειται δὲ πατήη, ἢ δεοπτήη δὲ πεκοντίλον, μόνον εἰ εὑρεθῇ δὲ οὐκεῖται ἢ ἑπεξούσιος κατέχων μετά την ἐμαγκαπτίονα ἢ την ἐλευθερίαν τὸ πρᾶγμα, οὔτε οὐν τὸ ἀντερών εἰδηνόν, οὐ κατέχεται δὲ οὐκεῖται δεποσιτον λαβών μετά την ἐλευθερίαν, δεῖ τοσον, ἥπκα μὴ κατέται τὸ πρᾶγμα. ἔγειται βιβλίον λά. τιτ. α'. κεφ. τα'. θέμα β'. [Sch. x. II. 122.]

τῇ ἐγιαυσιαίᾳ ἀγωγῇ περὶ τοῦ πεκοντίλον]
† Πλας ὑπεξούσιον αὐτὸν απολύμων τῆς αὐτὸν κειρὸς ἢ ἐλευθερώσας κατέχει τὸ πεκοντίλον αὐτὸν ἀχρι συμπληρωσεως ἑναντοῦ, ὑφρωμένος ἀνακύψουσαν ἀγωγήν. [Sch. z. II. 122.]

ἀλλ' δὲ νῦν ἢ ἐλευθερωθεῖς] † Ήστε οὖν τὸ εἰδηνόν εἰν τῷ α'. κεφαλαίῳ καὶ τῷ. θέματι, ὡς οὐ κατέχεται δὲ οὐκεῖται δεποσιτον λαβών μετά την ἐλευθερίαν, δεῖ τοσον, ἥπκα μὴ κατέται τὸ πρᾶγμα. ἔγειται βιβλίον λά. τιτ. α'. κεφ. τα'. θέμα β'. [Sch. x. II. 122.]

† Εἰ γάρ καὶ δὲ οὐκεῖταις ἐλευθερωθεῖς, φῶ παρετεθή τὸ πρᾶγμα, κατέχει τοῦτο οὐ κατά τοῦ δεποσιτον, ἀλλὰ ποτὲ αὐτοῦ ἢ δεποσιτον κινθήσεται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκ τῶν λοιπῶν ἐν δουλείαι συναλλαγμάτων οὐδεμία κατά τοῦ ἐλευθερωθεῖτος ἀγωγῆ δίδοται. [Sch. y. II. 122.]

L. 22. κβ'. Ἐὰν δύο κληρονόμοι μον δέκα νομίσματα
D. eod. παρατεθέντα μοι κατὰ δόλον ἀνὰ πέντε μερίσωνται καὶ οἱ δύο εὐπορῶν, ἀνὰ μέρος ἑνάγονται· πλέον γάρ οὐδὲν διαφέρει τῇ ἑνάγοντι. εἰ μέντοι σκένος χωνευσοντιν παρατεθέν ἢ ἔτερον εἶδος^{f)}, ἔχαστος αὐτῶν εἰς

1) qui depositum suscepit] Si quis rem suam metu tumultus vel incendiī vel rainae, vel tempore naufragii deposuerit, is vero, qui depositum suscepit, dolose circa id versatus sit, is, qui ex parte heres eius est; et pro hereditaria parte in simplum et intra annum convenitur: debitor principalis enim in solidum et in duplum et in perpetuum tenetur.

Cyrilli. Ex causa doli testatoris pro hereditaria parte et in simplum et intra annum convenior: ex dolo autem proprio in solidum et in duplum et in perpetuum.

XIX. Filiusfamilias¹⁾ depositi agit.

1) filiusfamilias] Depositū autem non directo, sed utiliter agit, ut ait Ulpianus lib. I. de iudiciis tit. 1. dig. 18.

XX. Si sine dolo malo rem apud me depositam amisero, nec depositi teneor¹⁾, nec caveo, ut eam reddam, si eam deprehendero. Si autem iterum ad me pervenerit, depositi mecum agitur.

1) nec depositi teneor] Similis enim ei sum, qui interim facultatem rei restituendae non habet, et absolvor. Agitur tamen necum, si res postea apud me deprehensa sit.

• XXI. Si is, quem in potestate habeo¹⁾, depositū suscepit, et emancipatus vel manumissus rem teneat, nec annali de peculio actione²⁾ teneor, sed filius vel manumissus³⁾, licet ex ceteris causis manumissus non conveniatur.

1) si is, quem in potestate habeo] Nota, quando servus ex his, quae durante servitute gessit, post manumissionem tenetur. Hoc autem contingit, cum id, quod tempore servitutis apud eum depositum est, post manumissionem tenet. Tunc enim ipse convenit depositi agitur, quia ex nova obligatione obligatus novam depositi actionem adversus se gignere videtur, ut praecedens docet digestum. Ideoque post emancipationem vel manumissionem nec intra annum pater vel dominus de peculio convenient, modo servus vel filius post emancipationem vel manumissionem rem teneat. Quod igitur supra dictum est, servum, qui depositum suscepit, post manumissionem non teneri, accipiendum est, cum rem non tenet.

2) annali de peculio actione] Quisquis eum, quem in potestate habet, emancipat vel manumittit, peculium eius retinet in annum completum, veritus, ne qua actio emergat.

3) sed filius vel manumissus] Itaque quod dicitur cap. I. et them. 12. servum, qui depositum suscepit, post manumissionem non teneri, intelligendum est, cum rem non tenet. Quaere lib. 31. tit. I. cap. II. them. 2.

Si enim et servus manumissus, apud quem res deposita est, eam possideat, non cum domino, sed cum eo depositi agetur, licet ex ceteris contractibus in servitute initis nulla in manumissum actio detur.

XXII. Si duo heredes mei¹⁾ decem nummos apud me depositos dolo malo divisorint, ut quinos quisque acceperit, et uterque solvendo sit, pro parte conveniuntur: nec enim amplius actoris interest. Si tamen conflaverint vas²⁾ depositum vel aliam speciem, quis-

x) ιθ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. y) κ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. z) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. ἀπολέσω.
a) Sic Cod. Coisl. Simile est illi εἰς ἐμὲ paulo ante. b) κα'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. c) δ Cod. Coisl. Deest apud Fabr.
d) νῦν Cod. Coisl. Deest apud Fabr. e) Fabr. add. τῇ, quod deest in Cod. Coisl. ee) Supple Σημειώσαι, et εἰποτε muta in ὅποτε. f) παρατεθέν ἢ ἔτερον εἶδος Cod. Coisl. Deest apud Fabr.